

รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชน
กับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สมบัติ ศรีทองอินทร์

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

2551

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช งามอยู่สุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนัส มีศรีสวัสดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์นิเวศน์ คำรัตน์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ทำการวิจัย และให้คำแนะนำในการเขียนงานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาแนะนำ แก้ปัญหาและสร้างรูปแบบความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาชีพครูระหว่าง โรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ทุกท่านที่อำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอบคุณครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ที่ได้ช่วยตอบ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ ข้อมูลเพิ่มเติม

หากคุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่วงการศึกษและผู้สนใจที่จะ ค้นคว้าทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีของงานวิจัยฉบับนี้เป็นเครื่องบูชา บิฑามารดา และครูอาจารย์ ทุกท่านที่ได้อบรม แนะนำ สั่งสอน ให้ความรู้ ความเมตตา ด้วยดีตลอดมา

สมบัติ ศรีทองอินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู และสร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คนและสร้างรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีปัญหา อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า **ด้านความรู้ในวิชาชีพ** มีปัญหาเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติ การศึกษาหาความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน และ การใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายวิธี **ด้านการสอนและการสนับสนุน การเรียนการสอน** มีปัญหาเรื่อง ความเข้าใจหลักสูตรและเชื่อมโยงหลักสูตรกับการสอน และ การจัดมุมหนังสือหรือ มุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน **ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ** มีปัญหาเรื่อง การประหยัดและ อุดออม และ**ด้านการพัฒนา** มีปัญหาเรื่อง การเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนตามความเหมาะสม

2. รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีดังนี้ **ด้านความรู้ในวิชาชีพ** โดยให้ครูศึกษาค้นคว้าแผนการศึกษา แห่งชาติ สถานศึกษาทำการเขียนแผนบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาจัดทำ คู่มือการวัดและประเมินผลให้แก่ครูเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ โดยเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ **ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน** ผู้บริหารจัดอบรมวิธีสอนแบบต่างๆให้กับครู โดยเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ ผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สถานศึกษามี นโยบายให้ทุกห้องมีมุมหนังสือ มีการประกวดมุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน **ด้านคุณธรรม ตามจรรยาบรรณ** โดยสถานศึกษาเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์มาให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจ พอเพียง ครุณาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนการจัด การเรียนรู้ สถานศึกษา จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมด้านการประหยัดและอุดออม **ด้านการพัฒนา** ผู้บริหารเปิดโอกาส ให้ครูไปเป็นวิทยากรภายนอก และ คณะครุศาสตร์เชิญครูที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากร ในการอบรมเรื่องต่าง ๆ

Abstract

This research was descriptive research. The purposes of this research were to study the problem of teachers' professional development and to develop a co-operative networking model of teachers' professional development between private school and Faculty of Education at Nakhon Sawan Rajabhat University. The instrument used in this research was questionnaire. The sample subjects were 317 private school teachers. The co-operative networking model of teachers' professional development was developed and approved by 9 experts. The data was analyzed by percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The results of this research were as follows:

1. The problems of teachers' professional development in private schools were at less level in all areas. Based on the area of professional knowledge, the private school teachers had the problems on National Educational Plan, studying new knowledge, and measurement and evaluation. On the area of teaching and learning supports, they had the problem on the area of curriculum understanding and how to link it into teaching, organizing books or learning experiential corners in classrooms. On the area of professional ethics, they had the problem on saving. Lastly, on the area of community development, they had the problem on the role of great speaker distributing knowledge to the community.

2. A co-operative networking model of teachers' professional development between private schools and Faculty of Education at Nakhon Sawan Rajabhat University was as the following: on the area of professional, the teachers studied the National Educational Plan. The school had a plan integrated with philosophy of sufficiency economy. The school also had a hand book of measurement and evaluation for the teachers developed by the experts from Faculty of Education, Nakhon Sawan Rjabhat University. On the area of teaching and learning support, the private school administrators had to be trained the methods of teaching by the experts from Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University. The teachers had to teach based on teaching and learning integration. The school had a policy of every classroom book corners. On the area of the professional ethics, the teachers had a learning plan of integration of philosophy of sufficiency economy introduced by the experts from Faculty of Education, Nakhon Sawan

Rajabhat University. The school also had a project of professional ethics promoting on saving. On the area of community development, the administrators provided the teachers with the opportunities in being an great speaker in the communities and being invited by the Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University to be great speaker of teacher training in some particular topics.

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
บริบทโรงเรียนเอกชน.....	7
แนวนโยบายในการจัดการศึกษาเอกชน.....	15
การพัฒนาวิชาชีพครู.....	18
ลักษณะของครูที่ดี.....	24
มาตรฐานวิชาชีพครู.....	31
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
กรอบความคิดในการวิจัย.....	51
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ขั้นตอนการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผลการวิจัย.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	95
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	100
ภาคผนวก ค ภาพการประชุมสนทนากลุ่ม.....	102
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	105
ประวัติผู้วิจัย.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงจำนวนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ และระดับชั้นที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2550.....	11
2.2	แสดงจำนวนโรงเรียนเอกชนและครูเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ประเภทสามัญศึกษา จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีการศึกษา 2550.....	14
2.3	แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมวดที่ 1 รอบรู้.....	36
2.4	แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมวดที่ 2 สอนดี.....	37
2.5	แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมวดที่ 3 มีคุณธรรมตามจรรยาบรรณ.....	40
2.6	แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมวดที่ 4 มุ่งมั่นพัฒนา.....	42
3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	53
4.1	แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
4.2	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมทุกด้าน.....	59
4.3	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ.....	60
4.4	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่องความรู้เรื่องหลักสูตร.....	61
4.5	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่องความรู้ในวิชาที่สอน.....	62
4.6	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่องการวัดและประเมินผล.....	63
4.7	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอนในภาพรวม.....	64
4.8	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน เรื่องการสอน.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.9	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน เรื่องการสนับสนุนการเรียน การสอน.....	66
4.10	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ.....	67
4.11	แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการพัฒนา.....	68

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	แสดงการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน.....	3
2.1	แสดงกรอบความคิดในการวิจัย.....	51
4.1	แสดงรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ.....	72
4.2	แสดงรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ด้านการสอนและการ สนับสนุนการเรียนการสอน.....	73
4.3	แสดงรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ.	74
4.4	แสดงรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ด้านการพัฒนา.....	75

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤตเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อทุกสาขาอาชีพ วิชาชีพครูซึ่งเป็นส่วนสำคัญในระบบการศึกษาและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประชาชนของชาติ ก็จะได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน การวิเคราะห์เริ่มด้วยการมุ่งชี้กรอบและเงื่อนไขในสังคมไทย ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่จะมีผลกระทบต่อวิชาชีพ ตามด้วยการพิจารณาสถานภาพวิชาชีพครู ผลสืบเนื่องที่เกิดจากสภาวะวิกฤตพร้อมการพิจารณาความเสียหายและแนวทางแก้ไข กรอบและเงื่อนไขที่สำคัญอันจะมีผลเชิงปริมาณต่อวิชาชีพครูมี 3 ประการคือ 1) การขยายการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี ตามมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 2) นโยบายของรัฐที่จะลดจำนวนข้าราชการ โดยให้บรรจุข้าราชการใหม่ได้เพียงร้อยละ 20 ของอัตราการเกษียณอายุราชการ และ 3) เงื่อนไขเงินกู้จากธนาคารพัฒนาเอเชีย ซึ่งกำหนดอัตราส่วนจำนวนครูประถมศึกษาต่อนักเรียนให้เป็น 1:25 ในปี 2545 ดังนั้น ผู้ใช้ครูก็ต้องเร่งการพัฒนาคุณภาพของครูที่มีอยู่ ผู้ผลิตครูก็ต้องลดการผลิตครูใหม่และเร่งการฝึกอบรมครูปัจจุบัน ส่วนผู้สนับสนุนก็ควรส่งเสริมให้นางบประมาณที่ประหยัดได้จากการลดการผลิตครูมาสนับสนุนการฝึกอบรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : ก-ข)

วิกฤตวิชาชีพครูมีโอกาที่จะทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณ 15,000-25,000 ล้านบาทเพื่อแก้ไขวิกฤตวิชาชีพครู และป้องกันการสูญเสียงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ จำเป็นจะต้องมีการจัดทำแผนปฏิรูปวิชาชีพครู และกำหนดนโยบายเร่งด่วนเพื่อปฏิรูปสถาบันผลิตครู เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 73)

จากกระแสพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เนื่องในวโรกาสต่าง ๆ ซึ่งมีสาระความรู้ต่าง ๆ รอบด้านที่เป็นประโยชน์ต่อพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ส่วนหนึ่งพระองค์ท่านได้ทรงกล่าวถึงการศึกษาในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้ (สมปอง มากแจ้ง, 2543 : 58-60)

...ผู้ให้การศึกษาระดับใด สาขาใดก็ตาม รวมทั้งผู้บริหารการศึกษาด้วย ต้องปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจกัน มีความสัมพันธ์ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด และกว้างขวาง สนับสนุนและส่งเสริมงานของแต่ละสาขา แต่ละระดับ ขึ้นมาเป็นขั้นเว้นจากความขัดแย้งและเบียดเบียนกัน โดยเด็ดขาด ความเจริญทางการศึกษาของชาติที่ทุกคนต้องการจึงจะมีประสิทธิผลขึ้นมาได้...

...หน้าที่ของผู้จัดและผู้ให้ศึกษานั้น กล่าวอย่างสั้นที่สุดก็คือการ
 “ให้คนได้เรียนดี” เพื่อที่จะสามารถทำการงานสร้างตัวและดำรงตัว
 ให้เป็นหลัก เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้... การให้เรียนดีนั้นจะทำ
 อย่างไร ข้อแรก จะต้องสอนให้มีวิชาการที่ดี ที่ถูกต้องแน่นแฟ้น ให้มี
 ความสามารถและมีหลักการในการปฏิบัติ ข้อสอง ต้องฝึกหัดอบรม
 ในจิตใจและความประพฤติปฏิบัติ ให้รู้เหตุรู้ผล และความผิชอบชั่วดี
 เพื่อมิให้นำความรู้ไปใช้ในทางเบียดเบียนกันและกัน ข้อที่สาม ต้องให้
 มีกำลังและสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางใจ...

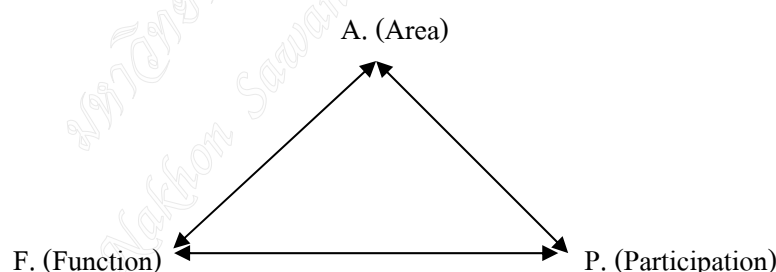
(24 กันยายน 2521)

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า คนคือปัจจัยชี้ขาดในการพัฒนาสิ่งทั้งปวง คนจะมีความรู้
 ความสามารถและศักยภาพสูง มีคุณค่า มีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และ
 ประเทศชาติ ล้วนแต่เป็นผลมาจากการศึกษาทั้งสิ้น การให้การศึกษาอบรมแก่คนหรือประชากร
 ของชาติ จึงเป็นภารกิจหลักอันสำคัญยิ่งของครู หากครูมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ
 ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของโลก ย่อมทำให้การศึกษาและพัฒนาคนไม่ประสบ
 ผลสำเร็จ ดังนั้น การปฏิรูปการฝึกหัดครูจึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการด้วยเหตุผล
 ต่าง ๆ เช่น กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระบบการฝึกหัดครูแบบเดิม วิฤตการณ์อาชีพครูในยุค
 โลกาภิวัตน์ กระแสเรียกร้องของสังคมที่มีต่อรัฐฯ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ สนองพระราชปณิธานใน
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพด้วยการให้
 การศึกษา เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้และมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ทั้งส่วน
 บุคคลและประเทศชาติ (สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู. 2542 : 8-11)

จากแนวคิดของวิทยากร เชียงกูล ที่เสนอให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิรูปการศึกษาได้
 เปลี่ยนกรอบความคิดเกี่ยวกับเป้าหมายของการศึกษาและการพัฒนาประเทศ โดยเน้นการพัฒนา
 ความเป็นมนุษย์แบบองค์รวม คือ พัฒนาทั้งในแง่ความรู้ ความสามารถในการทำงานและการใช้ชีวิต
 รวมทั้งการพัฒนาจิตใจที่ดีงามและตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุว่า “...การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วม
 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ...” ซึ่งพระราชบัญญัติ
 การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545) ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20
 สิงหาคม 2542 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษา โดยระบุไว้ในหมวด 4 แนวการจัด

จะเห็นได้ว่า กฎหมายการศึกษาฉบับนี้ ได้กำหนดให้สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมและมีหน้าที่จัดการศึกษา ซึ่งถือว่าการสร้างความเข้าใจให้ทุกคนในสังคมได้ทราบและเกิดความตระหนักและรับผิดชอบร่วมกันนั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) ดังนั้น ปวงชนต้องร่วมกันจัดการศึกษา (All for Education) เพื่อปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้แก้ปัญหาทั้งหมด (Education for Solving All Problem) (ดร.ณ ไชยรัช. 2546: 14)

จากโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการดำเนินงานในเขตพื้นที่การศึกษา (Education Area) ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาที่ดำเนินการอยู่เห็นว่า หากจะให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย ควรยึดหลัก 3 ประการคือ ความเป็นเอกภาพ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น เขตพื้นที่การศึกษา ต้องกำหนดภารกิจ (Function) ให้ชัดเจนและเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ในการทำงานร่วมกัน ที่เรียกว่า A.F.P. (Area -Function-Participation) ดังแผนภูมิด้านล่างนี้

ภาพที่ 1.1 แสดงการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน

ที่มา : ดร.ณ ไชยรัช. (2546: 15)

หากชุมชนหรือท้องถิ่นมีความเข้มแข็งก็เชื่อมั่นได้ว่า การจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษานั้น มีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ตามต้องการ เพราะการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับชุมชนถือว่าการจุดประกายของการพัฒนาแบบยั่งยืน และสิ่งหนึ่งที่ทุกฝ่ายจะละเลยเสียไม่ได้ก็คือ การสร้างความคุ้นเคยในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ต้องกระทำในระยะเวลาที่พอเหมาะพอควร และปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ดร.ณ ไชยรัช. 2546: 15)

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ซึ่งอยู่ในสถาบันที่ผลิตครูและมี ส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้เป็นที่ไปในแนวทางที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545) หมวด 4 เห็นสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะหาวิธีการ พัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ และเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการ ดำเนินงานพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูแล้ว นำมาสร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาใน 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านคุณธรรมตาม จรรยาบรรณ และด้านการพัฒนา

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,706 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตาราง เครจซีและมอร์แกน (พิสนุ ฟองศรี. 2549 : 204) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน และดำเนินการ เลือกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบ่งชั้น แล้วดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชน
กับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อดำเนินการ
ประชุมสนทนากลุ่ม

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ในวิชาชีพ
2. ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน
3. ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ
4. ด้านการพัฒนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามขอบเขตหรือความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้
ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบ หมายถึง แนวทางในการแก้ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียน
เอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

2. วิชาชีพครู หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพครูโดยปฏิบัติตามมาตรฐานและ
จรรยาบรรณของวิชาชีพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านการสอนและการสนับสนุน
การเรียนการสอน ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ และด้านการพัฒนา

2.1 ด้านความรู้ในวิชาชีพ หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพครูมีความรู้เรื่องหลักสูตร
เนื้อหาวิชาที่สอน และหลักการวัดและประเมินผล

2.2 ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพ
ครูต้องทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จัดสอนซ่อมเสริม มีการพัฒนาการสอน ให้บริการเชิง
แนะแนว บริการด้านกิจการนักเรียน บริการด้านสื่อการเรียนการสอนและงานธุรการ

2.3 ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพครูต้องมีความเมตตา
กรุณา มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความขยัน มีความอดทน มีความประหยัดมีความ
รักและศรัทธาในวิชาชีพครู และมีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและดำรงชีวิต

2.4 ด้านการพัฒนา หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพครูต้องมีการพัฒนาตนเองและชุมชน

3. การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงหรือทำให้ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพของผู้ที่ประกอบอาชีพครู

4. ความร่วมมือ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ แก่โรงเรียนเอกชนสายสามัญศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์

5. การพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ และด้านการพัฒนา

6. โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานທີ່เอกชนจัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษาในระบบสายสามัญศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์
2. ทำให้ได้รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
3. เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. บริบทโรงเรียนเอกชน
2. แนวนโยบายในการจัดการศึกษาเอกชน
3. การพัฒนาวิชาชีพครู
4. ลักษณะของครูที่ดี
5. มาตรฐานวิชาชีพครู
6. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ
8. กรอบความคิดในการวิจัย

1. บริบทโรงเรียนเอกชน

การศึกษาเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาของประเทศไทยมาเป็นเวลานาน นับเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจเป็นอย่างสูงของผู้ที่อยู่ในวงการการศึกษาเอกชนทุกคน จึงควรที่จะดำรงบทบาทนี้ไว้อย่างมั่นคงและพัฒนาตนเองอย่างจริงจังให้ทันกับเหตุการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป ก็จะทำให้การศึกษาเอกชนดำรงอยู่คู่สังคมไทยด้วยคุณภาพและมาตรฐานที่ดีเด่นตลอดไป เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินงานจัดการศึกษาของเอกชนในอดีตพบว่าโรงเรียนเอกชนได้ผลิตบุคคลชั้นนำของสังคมเป็นจำนวนมากทีเดียวโดยบุคคลเหล่านี้ได้เข้ามาเป็นผู้บริหารระดับสูงทั้งในด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ การศึกษา อุตสาหกรรม และธุรกิจอื่น ๆ มาทุกยุคทุกสมัย ซึ่งนับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ต้องกล่าวถึงเช่นกัน

การดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในยุคใหม่ จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพใน ทุกส่วนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน การ บริหารงานทุกอย่างจะต้องเป็นไปอย่างมีระบบ สองส่วนที่สำคัญคือ การวางแผนดำเนินการจัด การศึกษาของโรงเรียน และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเรียน การสอนได้เป็นอย่างดี ถ้าทำได้เช่นนี้ก็จะทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนมีทิศทางและ เป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานย่อมจะติดตามมาในที่สุด (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2538 :14 -15)

จุดเด่นของการศึกษาเอกชน คือ โรงเรียนเอกชนมีความคล่องตัวและรวดเร็วในการตัดสินใจ โดยผู้บริหารมีความรู้พื้นฐาน ทักษะและประสบการณ์การบริหารเชิงธุรกิจและการศึกษามาอย่างดี ไม่ ยึดติดอยู่กับระเบียบมากนัก การทำงานต้องมุ่งมั่นเพื่อความอยู่รอดของกิจการ จึงต้องบริหารอย่างมี ประสิทธิภาพให้คุ้มค่ากับการลงทุน เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและสามารถจัดหาบุคลากรที่มี คุณภาพเข้ามาทำงาน โดยให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม (จรรยาพร ธรณินทร์. 2543:3) เราทุกคนต้อง ตระหนักว่าโรงเรียนเอกชนในยุคใหม่นี้จะทำการบริหารแบบการกุศลเช่นสมัย 30-40 ปีก่อนไม่ได้แล้ว ตอนนี้อย่างไรเราต้องดำเนินการบริหารในเชิงธุรกิจ คือ เมื่อทำแล้วต้องอยู่ได้และต้องอยู่ได้ด้วยคุณภาพ (จำรัส นองมาก. 2542:8)

1.1 ภูมิหลังของการจัดการศึกษาเอกชน

การจัดการศึกษาเอกชนมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา คือ ราว พ.ศ. 2199 - 2231 ในสมัย สมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยเฉพาะปี พ.ศ. 2228 ได้กล่าวถึงโรงเรียนราษฎร์ 3 แห่ง คือ โรงเรียน ศรีอยุธยา โรงเรียนมัธยมพณดี และโรงเรียนสามเณร ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีโรงเรียน ราษฎร์ ชื่อโรงเรียนคริสเตียนไฮสกูล ปัจจุบันคือ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2395 สอนเฉพาะเด็กผู้ชาย โรงเรียนกุลสตรีวังหลัง ปัจจุบันคือ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2417 เปิดสอนเฉพาะเด็กผู้หญิง และโรงเรียนไทย-ฝรั่ง ปัจจุบันคือ โรงเรียนอัสสัมชัญ ก่อตั้ง เมื่อปี พ.ศ. 2428 โดยโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนนี้ ในระยะเริ่มแรก ดำเนินงานเป็นเอกเทศ มิได้ถูก ควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใด จนกระทั่งปี พ.ศ. 2448 กระทรวงศึกษาธิการได้เข้ามา มี บทบาทในการควบคุมโรงเรียนราษฎร์ทั้ง 3 แห่ง และในช่วงระยะเวลาตัวเอง โรงเรียนราษฎร์ซึ่งมี คน ไทยเป็นเจ้าของ ก็ได้รับการจัดตั้งขึ้น ชื่อ โรงเรียนบำรุงวิทยา และลงทะเบียขึ้นกับกระทรวง ศึกษาธิการเช่นเดียวกัน งานด้านการศึกษาเอกชนมาขยายตัวมากขึ้นในปี พ.ศ. 2461 รัฐได้ประกาศใช้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า ภาคเอกชนเป็นผู้บุกเบิกการศึกษาในระบบของเมืองไทย และมีบทบาทในการจัดการศึกษาควบคู่กับการจัดการศึกษาของรัฐมาโดยตลอด แม้ว่า ในช่วงแรก กลุ่มเอกชนที่เข้ามาจัดการศึกษาเป็นบุคคลทั่วไปที่สนใจมาลงทุนและดำเนินการ ในเชิงธุรกิจ มากกว่าการมีกุศลเจตนา และกลุ่มเป้าหมายที่จะให้บริการทางการศึกษาก็เปิดกว้าง ครอบคลุมถึง ประชาชนโดยทั่วไป จึงทำให้การศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญต่อชุมชนต่างๆ อาทิเช่น บทบาทใน การช่วยจัดการศึกษาทดแทนในส่วนที่รัฐจัดไม่ได้ บทบาทหรือความสามารถทางด้านภาษาและอาชีพ ต่างๆ นอกจากนี้ โรงเรียนเอกชนก็ยังมีบทบาทในการช่วยอำนวยความสะดวกให้กับชุมชนใน ฐานะโรงเรียนใกล้บ้านในระดับต่างๆ และเป็นผู้นำความรู้ด้านวิทยาการใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียน การสอน เช่น ความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ และโรงเรียนเอกชนบางแห่งก็สามารถจัดการศึกษาที่มี คุณภาพพิเศษ จนเป็นผู้นำหรือเป็นตัวอย่างให้แก่รัฐด้วย(สมเดช พันธุ์สมบัติ. 2537: 18)

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงใหม่โดยเปลี่ยนชื่อสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็น สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และให้ เป็นสำนักขึ้นกับสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 มีหน้าที่ดูแลโรงเรียนเอกชน ที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา

1.2 ความหมายของโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536: 2) กล่าวในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 ว่า โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถาบันหรือสถานที่ที่เอกชน คณะบุคคลหรือมูลนิธิ ลงทุนจัดขึ้นเพื่อจัดการให้การศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกพลัดรวมกันเกิน 7 คน ขึ้นไป

จรัส นองมาก (2538:15) กล่าวว่า โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาที่บุคคลจัดการ ให้การศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกพลัดรวมกันเกิน 7 คน ขึ้นไป

ดังนั้น โรงเรียนเอกชนจึงหมายถึง สถาบันที่เอกชน คณะบุคคล องค์กรหรือมูลนิธิลงทุน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 และอยู่ในความดูแลของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง การดำเนินการจัดการ การศึกษาที่เอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้จัดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นประโยชน์สำหรับ บุคคลเฉพาะกลุ่มโดยอาศัยกระบวนการและเทคนิคต่างๆ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

1.3 ประเภทโรงเรียนเอกชน

สำหรับโรงเรียนที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนนั้นมีหลาย ประเภทและหลายระดับด้วยกัน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2525 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2536:50-51) ได้กำหนดรูปแบบประเภทและระดับของ โรงเรียนเอกชนไว้ดังนี้

1. โรงเรียนที่จัดการศึกษาเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน
2. โรงเรียนที่จัดการศึกษาเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. โรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับบุคคลที่มีลักษณะพิเศษหรือผิดปกติ หรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้แก่ผู้ยากไร้ หรือเสียเปรียบทางการศึกษาโดยโรงเรียนใน 3 ลักษณะที่กล่าวมา ยังแบ่ง ออกเป็นสองประเภท คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียน ที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของคนที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับโรงเรียนในรูปแบบแรก คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ ประเภทสามัญศึกษา และอาชีวศึกษา โดยประเภทสามัญศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ส่วนประเภทอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็นระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

โรงเรียนในลักษณะที่สองเป็น โรงเรียนที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน อาชีวศึกษาประเภทเฉพาะกาล ประเภทสอนศาสนา ประเภทส่งคำสอน ประเภททวดวิชา ประเภทศิลปศึกษา

ส่วนโรงเรียนลักษณะสุดท้าย คือ โรงเรียนการศึกษาพิเศษและโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งจัดให้กับบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ หรือมีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา หรือจิตใจ หรือบุคคลที่ด้อยโอกาส

1.4 โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์

จากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สืบค้นโดยระบบออนไลน์ของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ในปีการศึกษา 2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 53 โรงเรียน ซึ่งกระจายตามอำเภอต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ และระดับชั้นที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2550

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน
เมือง	จำลองวิทย์	อ.1-อ.3
	เซนต์โยเซฟนครสวรรค์	อ.1-ม.6
	ครุณศึกษา	ป.1-ป.6
	ประชานุเคราะห์	อ.1-ม.3
	โพธิสารศึกษา	อ.1-ม.6
	มารีย์วิทยา	อ.1-ป.6
	ยุวบัณฑิตวิทยา	อ.1-ป.6
	ลาซาล โขศิรวินนครสวรรค์	อ.1-ม.6
	วิชาวดี	ป.1-ป.6

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ และ
ระดับชั้นที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2550 (ต่อ)

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน
เมือง	วิสุทธิศึกษา	อ.1-ม.3
	สหวิทยาศึกษา	อ.1-ป.6
	แสงสวรรค์	อ.1-อ.3
	อนุชนวัฒนา	อ.1-ป.6
	อนุบาลนพคุณนครสวรรค์	อ.1-อ.3
	อนุบาลปรางณีวิทยา	อ.1-อ.3
	อนุบาลพัททอง	อ.1-อ.3
	อนุบาลยุวภัทร นครสวรรค์	อ.1-อ.3
	อนุบาลสมบูรณ	อ.1-อ.3
	อนุศาสน์สวรรค์	อ.1-ป.6
	พยุหะคีรี	พยุหะวิทยา
อินทารามวิทยา		อ.1-ป.6
โกรกพระ	โกรกพระพิทยาคม	อ.1-ป.6
ชุมแสง	ขวัญชัยทับกฤษ	อ.1-อ.3
	พานิชสงเคราะห์	ป.1-ป.6
	วันทาศิริศึกษา	อ.1-อ.3
	สหวิทยานุสรณ์	อ.1-ป.6
	สหสาธิต	อ.1-อ.3
เก้าเลี้ยว	ปวีณาวิทยา	อ.1-ป.6
ลาดยาว	บูรพาศึกษา	อ.1-ป.6
บรรพตพิสัย	อนุบาลเสริมสวัสดิ์วิทยา	อ.1-อ.3
	เขาวชนพัฒนา	อ.1-ม.3

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ และ
ระดับชั้นที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2550 (ต่อ)

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน
ตากลิ	เคี่ยมมินเซี่ยเซี้ยว	ป.1-ป.6
	จงชั้นเซี่ยเซี้ยว	อ.1-ป.6
	จันทนานุสรณ์	อ.1-ป.6
	จันทร์ฉายวิทยา	อ.1-ม.3
	ประดับวิทย์	อ.1-ป.6
	ปรียาโชติ	อ.1-ม.3
	พินิจอนุสรณ์	อ.1-ป.6
	วรรณภพิทยา	อ.1-ป.6
	อนุบาลศรีวิชัยรัตน์	อ.1-อ.3
	อำนวยการวิทย์	อ.1-ป.6
	อุตสาหกรรมวิทยา	อ.1-ป.6
	ตากฟ้า	พิพัฒน์ศึกษา
รังสรรค์วิทยา		อ.1-ป.6
หนองบัว	พรหมอนุสรณ์	อ.1-ป.5
ท่าตะโก	สามมิตร	อ.1-ป.6
	เสรีวิทยา	ม.1-ม.3
ไพศาลี	กิจจานุศาสตร์	อ.1-ม.3
	จิตศรัทธาวิทยานุสรณ์	อ.1-ป.6
	นิมิตศึกษา	อ.1-ม.3
	วัดโลกเดื่อวิทยา	อ.1-ป.6
	ศรีอุทิสวิทยา	อ.1-ม.3
	สัมมาสิกขาศาสลือโสภ	ม.1-ม.3

ที่มา : สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2550: ไม่มีเลขหน้า)

จากตารางที่ 2.1 สามารถสรุปจำนวนโรงเรียนที่อยู่ในแต่ละอำเภอได้ดังนี้

1. อำเภอเมือง	จำนวน	19	โรงเรียน
2. อำเภอพยุหะคีรี	จำนวน	2	โรงเรียน
3. อำเภอโกรกพระ	จำนวน	1	โรงเรียน
4. อำเภอชุมแสง	จำนวน	5	โรงเรียน
5. อำเภอเก้าเลี้ยว	จำนวน	1	โรงเรียน
6. อำเภอลาดยาว	จำนวน	2	โรงเรียน
7. อำเภอบรรพตพิสัย	จำนวน	1	โรงเรียน
8. อำเภอตากาลี	จำนวน	11	โรงเรียน
9. อำเภอตากฟ้า	จำนวน	2	โรงเรียน
10. อำเภอหนองบัว	จำนวน	1	โรงเรียน
11. อำเภอไพศาลี	จำนวน	6	โรงเรียน
12. อำเภอท่าตะโก	จำนวน	2	โรงเรียน

โรงเรียนเอกชนในปัจจุบัน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดนครสวรรค์มีโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 53 โรงเรียนและมีครูจำนวนทั้งสิ้น 1,708 คน ซึ่งจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนโรงเรียนเอกชนและครูเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ประเภทสามัญศึกษา จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีการศึกษา 2550

เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนโรงเรียนเอกชนและครูเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์	
	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู
นครสวรรค์ เขต 1	28	1,018
นครสวรรค์ เขต 2	3	94
นครสวรรค์ เขต 3	22	596
รวม	53	1,708

ที่มา : สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2550 : ไม่มีเลขหน้า)

จากตารางที่ 2.2 พบว่า ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีโรงเรียนเอกชนจำนวน 28 โรงเรียน มีครูจำนวน 1,018 คน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีครูจำนวน 94 คน มีโรงเรียนเอกชนจำนวน 3 โรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีโรงเรียนเอกชนจำนวน 22 โรงเรียน มีครูจำนวน 596 คน รวมเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ทั้ง 3 เขต มีโรงเรียนเอกชนจำนวน 53 โรงเรียน มีครูจำนวน 1,708 คน

2. แนวนโยบายในการจัดการศึกษาเอกชน

2.1 นโยบายของรัฐในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540:56-57) ที่ระบุว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนา “คน” ให้เป็น “มนุษย์” ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กระบวนการศึกษาจึงมี “ผู้เรียน” เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวลให้กว้างขวางและสูงขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

2. เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคล ชุมชนและประเทศ ให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3. เพื่อให้การศึกษาไทยสร้างศักยภาพของประเทศในการพึ่งพาตนเอง และสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงของเศรษฐกิจไทยในประชาคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย

เพื่อให้การศึกษารพัฒนาของประเทศในช่วงปี 2540-2544 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 จึงกำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540:58-59)

1. เร่งขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวล มุ่งให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางโดยเสมอภาคเท่าเทียม

2. ปฏิรูประบบการเรียนการสอน มุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ตามจุดประสงค์ของแต่ละระดับและ

3. เร่งผลิตและพัฒนากำลังระดับกลางและสูง มุ่งสร้างศักยภาพของประเทศไทยในการพึ่งพาตนเอง และสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงของเศรษฐกิจไทยในประชาคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย

4. ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการการศึกษา มุ่งปรับเปลี่ยนแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการของรัฐใหม่ เพื่อให้การจัดการศึกษามีอิสระและเสรีภาพมากขึ้น ปรับเปลี่ยนการตัดสินใจจากกรมในส่วนกลางเป็นการตัดสินใจในพื้นที่ทุกส่วนของสังคม ตั้งแต่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน ธุรกิจเอกชน และองค์กรภาครัฐ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย มีการจัดการศึกษาที่ได้คุณภาพและสร้างความเป็นธรรมแก่คนในสังคมมากขึ้น สามารถสนองตอบความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศได้อย่างรวดเร็วตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

อีกทั้งแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้กำหนดแผนงานหลัก ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายในการพัฒนาการศึกษา คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540:61-62)

1. การยกระดับการศึกษาพื้นฐานของปวงชน กล่าวคือ มีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการในการสนับสนุนการศึกษาและฝึกอบรมให้สามารถขยายขอบเขตการให้บริการได้อย่างเพียงพอ แนวทางการปฏิบัติ คือ ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวระบบโรงเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า โดยรัฐลงทุนจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นแบบให้เปล่า และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาโดยรัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวในอัตราเดียวกับการศึกษาของรัฐในรูปแบบที่เหมาะสม ให้ประโยชน์ถึงตัวเด็กมากที่สุด ขยายการศึกษานอกโรงเรียนและฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้พื้นฐานและทักษะอาชีพแก่แรงงานและประชาชนทั่วไป โดยสถาบันการศึกษาทั้งรัฐและเอกชน ภาคธุรกิจร่วมมือกันจัดการฝึกอบรมแก่กำลังแรงงานให้สอดคล้องกับภาวะการมีงานทำและความต้องการของตลาดแรงงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และพัฒนากระบวนการเรียนรู้และขยายเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน โดยรัฐและเอกชน ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชน

2. การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน คือ ผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับและประเภท การศึกษา มีการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพและอย่างมีคุณภาพ แนวทางปฏิบัติคือ พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยสถาบันการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาเร่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ทำการจัดให้เป็นวิชาเฉพาะที่ต้องปรับวิธีการเรียนการสอนและสอดแทรกใน กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมทุกประเภท

3. การระดมสรรพกำลังเพื่อจัดการศึกษา กล่าวคือ รัฐเน้นการลงทุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดการศึกษาในระดับและพื้นที่ที่ภาคเอกชนไม่สนใจลงทุนพร้อมทั้งอุดหนุนภาคเอกชน องค์กร เอกชน องค์กรประชาชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้ภาคเอกชน ชุมชน สถาน ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น และลดบทบาทรัฐในการจัดการศึกษาให้ น้อยลง โดยสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาเอกชนเพิ่มปริมาณการผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน โดยเฉพาะในสาขาที่ตลาดมีความต้องการสูง

2.2 ขอบข่ายงานของโรงเรียนเอกชน

ในการดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันปฏิบัติตามภารกิจและขอบข่ายงานที่กำหนด สำหรับโรงเรียนเอกชนได้นำแนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ มากำหนดเป็น ขอบข่ายในการบริหารโรงเรียนเพื่อให้บรรลุคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีคุณภาพ เรียกว่า “มาตรฐาน คุณภาพโรงเรียนเอกชน” ซึ่งครอบคลุมงาน 4 ด้าน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบริหารทั่วไป
3. งานบริหารบุคคล
4. งานงบประมาณ

(สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2550: ไม่มีเลขหน้า)

3. การพัฒนาวิชาชีพครู

3.1 การพัฒนา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542 : 779) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่าคือ การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางเจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางดี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545 : 9) กล่าวว่า การพัฒนาไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้เพียงชั่วข้ามคืน แต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นและคลี่คลายมาเป็นลำดับในช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ มาตรฐานที่เคยใช้เป็นเกณฑ์หรือดัชนีในการอธิบายหรือตัดสินการพัฒนาในอดีตที่ผ่านมา อาจนำมาใช้ไม่ได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน มาตรฐานการพัฒนาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง และที่สำคัญการพัฒนาไม่ใช่สิ่งที่จะลอกเลียนหรือเป็นแบบอย่างสำเร็จรูปเสมอไป อีกนัยหนึ่งก็คือ ไม่มีแบบจำลองการพัฒนาแบบใดที่ถือเป็นสากล

ชัยยุทธ ศิริสุทธิ (2547 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนา (Development) หมายถึง การทำให้มีคุณภาพมากขึ้น ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

ติน ปรัชญพฤทธิ (2549 : 174) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ ๆ ของสังคมจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่มีคุณค่ามากกว่าหรือดีกว่า

ยนต์ ชุ่มจิต (2550 : 29) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง ความเจริญก้าวหน้า ความเจริญงอกงาม การทำให้ดี ให้เจริญเติบโต การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ดีกว่าเดิม

จากแนวความคิดของนักวิชาการซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวม พอสรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง การปรับปรุง จากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่มีคุณค่ามากขึ้น

3.2 ความหมายของคำว่าครู

Good (1973 : 586 อ้างถึงใน อุดม นิลแสง, 2542 : 2-3) ให้ความหมายของคำว่า ครู ไว้ดังนี้

1. ครู คือ บุคคลที่ทางราชการจ้างไว้เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำหรืออำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาในสถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชน

2. ครู คือ บุคคลที่มีประสบการณ์หรือมีการศึกษามากหรือดีเป็นพิเศษ หรือมีทั้งประสบการณ์และการศึกษาดีเป็นพิเศษในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ที่สามารถช่วยทำให้บุคคลอื่น ๆ เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาก้าวหน้าได้

3. ครู คือ บุคคลที่สำเร็จหลักสูตรวิชาชีพจากสถาบันฝึกหัดครู และการฝึกอบรมนั้น ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ โดยการมอบประกาศนียบัตรทางการสอนให้แก่บุคคลนั้น

4. ครู คือ บุคคลที่สั่งสอนอบรมคนอื่น ๆ

อุดม นิลแสง (2542 : 4) ได้ให้ความหมายของคำว่า ครู ไว้ว่า ครู เป็นผู้นำของความคิดหรือคุณธรรมจริยธรรมสามารถโน้มน้าวจิตใจหรือความรู้สึกนึกคิดของศิษย์ให้คล้อยตามหรือปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งสอนของครู ครูเป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการปลูกฝังความรู้และความเป็นคนดีให้แก่ศิษย์

ครู หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2545 : 4)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่าครู ซึ่งมาจากรากศัพท์ในภาษาบาลีว่า “ครู-ครู” หรือจากภาษาสันสกฤตว่า “ครู” ในความหมายที่เป็นคำนาม แปลว่า ผู้สั่งสอนศิษย์หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ ส่วนในความหมายที่เป็นคำวิเศษณ์ในภาษาบาลี แปลว่า หนัก สูง ส่วนในภาษาสันสกฤต แปลว่า ใหญ่ หรือ หนัก (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 225)

ยนต์ ชุ่มจิต (2550 : 6) กล่าวว่า ครู หมายถึง การเคารพ การตระหนัก การเป็นผู้นำทาง หรือผู้ประกอบอาชีพอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่สอนคน

ตามสารานุกรมภาษาอังกฤษ ได้ให้ความหมายคำว่าครูไว้ว่า ครู คือ ผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (คณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา. ม.ป.ป. : 2)

1. Preparing for the classes คือ เตรียมการสอน
2. Setting a good example to student คือ ยกอุทาหรณ์สอนสิ่งยากๆ ให้เข้าใจง่าย
3. Checking student program คือ ติดตามการเรียนของศิษย์
4. Guiding learning of student คือ แนะนำการเรียน

เมื่อดูจากศัพท์ภาษาอังกฤษ คำว่า ครู มาจากคำว่า TEACHERS (อ้างถึงใน คณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา. ม.ป.ป. : 2) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าครู คือ ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

T (Teaching)	หมายถึง มีหน้าที่สอนศิษย์
E (Ethics)	หมายถึง เป็นผู้มีจริยธรรม
A (Academic)	หมายถึง ความเป็นนักวิชาการ
C (Cultural Heritage)	หมายถึง การสืบทอดวัฒนธรรม

H (Human Relationship)	หมายถึง	ความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
E (Evaluation)	หมายถึง	การวัดผลและประเมินผลการสอน
R (Research)	หมายถึง	การให้ความสำคัญต่อวิชาชีพในฐานะเป็นนักวิจัย
S (Service)	หมายถึง	การให้บริการ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า คำว่า “ครู” หมายถึง บุคคลที่สั่งสอนอบรมคนอื่น ให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถโน้มน้าวจิตใจให้คล้อยตามหรือปฏิบัติตามในสิ่งที่ดีงาม ความเป็นนักวิชาการ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นผู้นำของความดีหรือคุณธรรมจริยธรรม

3.3 คำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่าครู

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2542 : 14-15) กล่าวถึงคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับครูหรือคำศัพท์กลุ่มเดียวกันกับครูนั้นมีหลายคำเช่น อุปัชฌาย์ แปลว่า ผู้สอนอาชีพ ซึ่งท่านพุทธทาสภิกขุ อธิบายไว้ว่า เป็นผู้ที่ศิษย์ต้องคอยฟังตามองตาม หรือ คอยมองตามที่ท่านสั่งสอน มองตามที่ท่านทำให้ดู เป็นผู้สั่งสอน ศิลปะศาสตร์ในทางอาชีพต่าง ๆ นั่นเอง

คำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่าครูอีกคำ คือคำว่า ทิศาปาโมกข์ แต่ปัจจุบันเลื่อนหายไปจากสังคมไทยมากแล้ว ในสมัยโบราณผู้ที่มีอันจะกินนิยมส่งลูกหลาน ไปสู่สำนักทิศาปาโมกข์ เพื่อให้เรียนวิชาที่เป็นอาชีพ หรือวิชาสำหรับกลับไปประกอบหน้าที่การงานที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับการปกครอง บ้านเมือง ทิศาปาโมกข์โดยทั่วไปรับลูกศิษย์จากทุกทิศและจะกำหนดว่า ทิศนั้นสอนวิชานี้ ทิศนี้สอนวิชานั้น ผู้ไปเรียนก็ไปหาความรู้ตรงตามที่ต้องการ ตามความนิยมในสมัยนั้นคล้ายกับสมัยนี้ พอสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็จากบ้านเกิดไปเรียนต่อในมหาวิทยาลัย ในเมืองใหญ่นั้นเอง สำหรับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ ที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่าครู หรือ Teachers ก็มีหลายคำเช่นกัน คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่คุ้นเคยและควรทำความเข้าใจ มีดังนี้

Teacher หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตรงกับคำว่าครู หรือ ผู้สอน

Instructor หมายถึง บุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นผู้สอน โดยเฉพาะในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ตรงกับคำว่า อาจารย์

Professor ในประเทศอังกฤษหมายถึง ตำแหน่งผู้สอนที่ถือว่าเป็นตำแหน่งสูงสุดในแต่ละสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ส่วนในสหรัฐอเมริกาและแคนาดาเป็นตำแหน่งที่ใช้เป็นคำนำหน้านาม

Lecturer หมายถึง บุคคลผู้สอนในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยตรงกับคำว่า ผู้บรรยายหรือ
องค์ปาฐก

Tutor หมายถึง ผู้สอนซึ่งเป็นสมาชิกในคณะที่ทำหน้าที่สอนนักศึกษาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ
หรือสอนเป็นรายบุคคลโดยทำงานเป็นส่วนหนึ่งของผู้บรรยายนั่นเอง อาจมีความหมายคล้ายผู้สอน
เสริมหรือผู้สอนกวดวิชา

Sophist เป็นภาษากรีกโบราณ หมายถึง ปราศญ์ ผู้สั่งสอนสรรพวิทยาในที่ต่าง ๆ น่าจะ
แปลว่า ทิศาปาโมกข์

นอกจากคำดังกล่าวนี้แล้ว ยังมีศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับครูอีกหลายคำ ได้แก่ Principal แปลว่า
ครูใหญ่ Schoolmaster and Schoolmistress แปลว่าครูผู้หญิงและครูผู้ชาย Mentor แปลว่า อาจารย์
ผู้ควบคุม Pedagogue แปลว่า ผู้มีภูมิครู

3.4 วิชาชีพทางการศึกษา

วิชาชีพทางการศึกษา เป็นวิชาชีพควบคุมตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทาง
การศึกษา พ.ศ. 2546 หมายถึง วิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้
ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย
ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน ประกอบด้วย

- 1) วิชาชีพครู
- 2) วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
- 3) วิชาชีพผู้บริหารการศึกษา
- 4) วิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา

วิชาชีพ (Profession) เป็นอาชีพให้บริการแก่สาธารณชนที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ
เฉพาะ ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น และมีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพโดยผู้ประกอบวิชาชีพต้อง
ฝึกรอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอก่อนที่จะประกอบวิชาชีพ จึงต้องมีการควบคุม
การประกอบวิชาชีพให้มีมาตรฐานเหมาะสมกับสถานะของวิชาชีพต่างจากอาชีพ (Career) ซึ่งเป็น
กิจกรรมที่ต้องทำให้สำเร็จโดยมุ่งหวังค่าตอบแทนเพื่อการดำรงชีพเท่านั้น

วิชาชีพ ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูงตามมาเพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน จึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและสาธารณชน โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา (Intellectual Method) ได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างเพียงพอ(Long Period of Training) มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ (Professional Autonomy) และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Professional Ethics) รวมทั้งต้องมีสถาบันวิชาชีพ (Professional Institution) หรือองค์กรวิชาชีพ (Professional Organization) เป็นแหล่งกลางในการสร้างสรรค์จริยวัตรวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2549 : 15-16)

วิชาชีพครู หมายถึง การสอนที่ต้องใช้ความคิดไตร่ตรองโดยใช้เทคนิคทางสติปัญญาอย่างสูง และให้บริการแก่สังคมเหมือนกับอาชีพชั้นสูงหรืองานวิชาชีพอื่น ๆ เช่น อาชีพแพทย์ อาชีพวิศวกร ดังนั้น เกณฑ์ของวิชาชีพที่สำคัญควรมีดังนี้ (ยนต์ ชุมจิต. 2550 : 30-32)

1. การยอมรับเป็นอาชีพได้ตลอดชีวิต
2. การบริการสังคม
3. ใช้วิธีการทางปัญญา
4. มีจรรยาบรรณ
5. มีอิสระในการตัดสินใจตามสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพ หรือ ความเป็นอิสระของผู้ประกอบวิชาชีพ
6. ใช้ระยะเวลาในการศึกษาอบรมยาวนาน
7. มีการฝึกอบรมประจำการอย่างต่อเนื่อง
8. มีองค์กรพิทักษ์ประโยชน์

รูปแบบการพัฒนาคู่มืออาชีพ เป็นการพัฒนาคู่มือให้รู้จักพัฒนาใน 3 มิติ คือ มีเส้นพัฒนาวิชาชีพ 6 ชั้น มีการพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถเป็นรายบุคคล และใช้วิธีพัฒนาตามต้นแบบ นำวิธีการมาดัดแปลงและสร้างวิธีการพัฒนาตนเอง เส้นพัฒนาผู้เรียน 6 ชั้นนั้น เริ่มต้นด้วยการที่ครูเชื่อและตระหนักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ กำหนดจุดที่จะพัฒนาผู้เรียนได้ เลือกรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ลงมือปฏิบัติให้เกิดผลจริง ปรับปรุงเพิ่มเติมอยู่เสมอ และภาคภูมิใจในผลพัฒนาผู้เรียน วิธีการพัฒนาตนเองของครู ครูต้องใช้วิธีการพัฒนาผู้เรียนจากการคู่ต้นแบบ ใช้รูปแบบหรือวิธีการพัฒนาที่มีอยู่ นำมาดัดแปลงให้เหมาะกับผู้เรียนและข้อจำกัดของสถานศึกษา และในที่สุด

ครูที่ได้ปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นจนเป็นผลสำเร็จ เป็นผู้ที่ได้ทำคุณประโยชน์ให้กับบุคคลอื่น สถาบัน สังคม ถือเป็นผู้มีเกียรติภูมิในวิชาชีพครู ย่อมนำมาซึ่งความเคารพนับถือ ยกย่อง เชิดชูจากสังคมส่วนรวม เกียรติภูมิที่ได้รับนี้ขึ้นกับปริมาณและลักษณะของคุณประโยชน์ที่ได้ทำให้เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น ผู้ได้รับคุณประโยชน์ที่เป็นผู้เรียน ครูในโรงเรียน บุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไปยอมรับในคุณค่าและผลของการกระทำนั้นๆ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2538:59)

3.5 หลักการพัฒนาครู

หลักการพัฒนา โดยทั่วไปจะมุ่งเน้นที่การพัฒนาบุคคล ความครอบคลุม ความต่อเนื่อง การจัดความดีและความมั่นคงถาวร จากหลักการดังกล่าวนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาครูหรือการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดังนี้ (ยนต์ ชุ่มจิต. 2550 : 32-33)

1. การพัฒนาครู ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาครู
2. การพัฒนาครู ต้องมุ่งเน้นความครอบคลุมทุกด้าน
3. การพัฒนาครู ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
4. การพัฒนาครู ต้องมุ่งเน้นการจัดความดีหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบวิชาชีพครูโดยทั่วไป
5. การพัฒนาครู ต้องมุ่งส่งเสริมความมั่นคงถาวรและความเจริญก้าวหน้าให้แก่ครู

3.6 ความสำคัญของการพัฒนาครู

ครู เป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง เพราะครูต้องทำหน้าที่พัฒนาบุคคลในสังคมให้มีความเจริญงอกงามอย่างเต็มที่ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นไปพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป (ยนต์ ชุ่มจิต. 2550 : 33-34)

การพัฒนาครูมีประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน มีความรอบรู้ทางวิชาการและวิชาชีพมากขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องในการสอนและการทำงานได้ดีขึ้น

2. ทำให้เกิดการประหยัดเวลาและความสูญเปล่าทางวิชาการ เพราะครูที่ได้รับการพัฒนาจะไม่ทำสิ่งที่ผิดพลาดได้ง่าย ๆ สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  3. ทำให้ครูเรียนรู้งานในหน้าที่ได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ได้รับการบรรจุเข้าทำงานใหม่ ๆ
  4. ทำให้ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานในสายงานต่าง ๆ ลดภาระหน้าที่เพราะครูที่ได้รับการพัฒนาสามารถช่วยแบ่งเบางานและปฏิบัติงานการสอนและงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี
  5. ทำให้ครูมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ เพราะการพัฒนาทำให้ครูทุกคนมีโอกาสเสนอตำแหน่งทางวิชาการหรือตำแหน่งทางการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  6. ทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งการปฏิบัติงานและมีความรอบรู้ในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
- สรุปได้ว่า การพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การที่ครูมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มีการไตร่ตรองและใช้เทคนิคทางสติปัญญาขั้นสูง โดยเน้นกระบวนการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา และคำนึงถึงหลักการ ความสำคัญของการพัฒนาสู่ความเป็นครูวิชาชีพ จนเป็นที่ยอมรับว่าอาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง

4. ลักษณะของครูที่ดี

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพพิเศษที่มีธรรมชาติ จะต้องใฝ่รู้ใฝ่เรียน ต้องพัฒนาเทคนิควิธีการถ่ายทอดศิลปวิทยาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ต้องรู้จักที่จะครองตน ครองใจให้เหมาะสม สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาชีพไปพร้อมกันด้วย สังคมใด ชุมชนใด สถาบันการศึกษาใดที่ได้ครูดีมีคุณภาพไปประจำอยู่ โอกาสที่เยาวชน นักเรียนนักศึกษาจะได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง เหมาะสม ก็ย่อมมีมากตามไปด้วย

การศึกษาถึงลักษณะของครูที่ดี เพื่อต้องการให้รู้ว่า ครูที่สังคมต้องการนั้นควรมีลักษณะอย่างไร เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพของครูและพัฒนาครูประจำการให้มีศักยภาพในงานวิชาชีพครู คงทนถาวรยิ่งขึ้น ลักษณะของครูที่ดีจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 4.1 ลักษณะของครูที่ดีตามพระราชดำรัสและตามพระราโชวาท
- 4.2 ลักษณะของครูที่ดีตามคำสอนในพระพุทธศาสนา
- 4.3 ลักษณะของครูที่ดีตามทัศนะของบุคคลทั่วไป

4.1 ลักษณะของครูที่ดีตามพระราชดำรัสและตามพระราชโองการ

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพระราชนิพนธ์แก่คณะครูอาวุโสประจำปี 2522 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2523 มีข้อความที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของครูที่ดีตอนหนึ่งว่า “...ครูที่แท้นั้นต้องเป็นผู้กระทำแต่ความดี คือ ต้องหมั่นขยันและอดสาหัส พากเพียร ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ต้องหนักแน่น อดกลั้นและอดทน ต้องรักษาวินัย สำรวม ระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม ต้องปลื้มใจปลื้มใจจากความสะอาดสบายและความสนุกสนานรื่นเริงที่ไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจให้มั่นคงและแน่วแน่ ต้องซื่อสัตย์รักษาความจริงใจ ต้องเมตตาหวังดี ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิชาการและความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล...”

นอกจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ดังที่ได้ัญเชิญมากล่าวไว้ข้างต้นนี้แล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ก็ได้พระราชทานพระราชโองการแก่บัณฑิตใหม่ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่สวนอัมพร เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2527 สรุปได้ว่า ครูที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญคือ

1. ความสามารถในการแสดงความรู้ ความคิดของตนได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน และถูกต้อง
  2. ความมีมนุษยสัมพันธ์กับคนทุกเพศทุกวัย ทุกชั้นภูมิ
  3. ความมีค่านิยมสูง มีความฉลาดในการเลือกสรรสิ่งที่ดีมีประโยชน์
  4. ความมีวิจาร์ณญาณ มีจิตใจหนักแน่น มั่นคง
  5. มีระเบียบวินัย ไม่ถือวินัยอย่างผิด ๆ หรือใช้วินัยเพื่อเบียดเบียนผู้อื่น
- (อุดม นิลแสง. 2542 : 41-43)

4.2 ลักษณะของครูที่ดีตามคำสอนในพระพุทธศาสนา

คำสอนในพระพุทธศาสนา กล่าวถึง ครู หรือ ภาระหน้าที่ของครู การสอนและลักษณะของครูไว้หลายหมวด ส่วนที่จะกล่าวถึง ลักษณะของครูที่ดีคือ คำสอนเรื่องกัลยาณมิตรธรรม 7 ซึ่งมีสาระ ดังนี้

1. ปิโย แปลว่า น่ารัก ครูต้องเป็นผู้ให้ศิษย์มีความสบายใจ ให้ความสนิทสนมชวนให้เข้าไปปรึกษาไต่ถามเรื่องต่าง ๆ ครูทำตัวให้น่ารักและเป็นที่รักแก่ศิษย์

2. ครู แปลว่า นำเคารพ ครูจะต้องดูแลและปกครองศิษย์ให้เกิดความรู้ที่อบอุ่น เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย ต้องประพฤติสมควรแก่ฐานะ

3. กาวนิโย แปลว่า นำเจริญใจ นายกษัตริย์ในฐานะทรงคุณวุฒิ คือ ครูจะต้องมีความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง เป็นทั้งผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

4. วัตตยา แปลว่า รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ ครูจะต้องรู้จักพูดให้ศิษย์เข้าใจได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ สอนในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่บิดเบือนและสอนด้วยความสนุกสนาน เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

5. วาณิกขโม แปลว่า อุดหนุนต่อถ้อยคำ หมายถึง พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษา ซักถาม เสนอแนะ วิพากษ์วิจารณ์ อุดหนุนฟังได้ไม่เบื่อ ไม่ฉุนเฉียวและสามารถควบคุมอารมณ์ได้

6. กัมภีรัญจะ กถัง กัตตา แปลว่า แฉลงเรื่องลึกลับได้ สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยาก ซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่าย และช่วยให้ศิษย์เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

7. โน จัญฐานะ นิโยชเย แปลว่า ไม่ชักนำเรื่องเหลวไหล หรือ ชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย (ธีรศักดิ์ อัครบรร. 2542 : 47-48)

นอกจากนี้ยังมีหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ สำหรับผู้สอนที่ดี หรือ คุณลักษณะของครูที่ดี ที่ครู อาจารย์ หรือผู้แสดงธรรมควรจะมีดังต่อไปนี้

1. ธรรมเทศกธรรม 5 การตั้งใจประสิทธิ์ความรู้ ได้แก่

- 1.1 อนุพพิกธา สอนให้มีขั้นตอนถูกลำดับความยากง่าย ลุ่มลึก มีเหตุผล
- 1.2 ปริยายทัสสาวิ จับจุดสำคัญมาขยายให้เข้าใจเหตุผล
- 1.3 อนุทยตา ตั้งจิตเมตตา สอนด้วยความปรารถนาดี
- 1.4 อนามิสันดร ไม่มีจิตเพ่งเล็งมุ่งเห็นอามิส
- 1.5 อนปัทจัจ วาจจิตตรงไม่กระทบตนและผู้อื่น

2. ลีลาของนักสอน 4 ครูสามารถมีลีลาของนักสอน ดังนี้

- 2.1 สันทัสสนา ชี้ให้ชัดเจน
- 2.2 สมาปทา ชวนให้ปฏิบัติ
- 2.3 สมุตเตชชา ไร่ให้กล้า
- 2.4 สัมปหังสนา ปลูกให้ไร่เจริญ

3. มีหลักการตรวจสอบ 3 ครูตรวจสอบตนเองด้วยลักษณะการสอนของ พระบรมครู 3 ประการ คือ

- 3.1 สอนด้วยความรู้จริง คือ รู้จริง ทำได้จริง จึงสอนเขา
- 3.2 สอนอย่างมีเหตุผล คือ ให้เขาพิจารณา เข้าใจแจ่มด้วยปัญญาของตนเอง
- 3.3 สอนให้ได้ผลจริง คือ ให้สำเร็จความมุ่งหมายของเรื่องที่สอนนั้นๆ

(พระราชวรมูณี. 2527 : 62-64)

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับครุติไว้เมื่อคราวบรรยายธรรมอบรมครู ณ สวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ว่า ครุติ หมายถึง การเป็นผู้นำใน 4 ประการ คือ

1. เป็นผู้นำทางวัตถุ คือ

1.1 เป็นผู้นำในการแสวงหาอย่างถูกต้อง ยึดหลักการแสวงหาอย่างสัตบุรุษ ไม่ก่อให้เกิดทุกข์ ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ไม่กระทบกระทั่งให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่แสวงหาโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง

1.2 เป็นผู้นำในการเสวยผลอย่างถูกต้อง หมายถึง ไม่ผูกขาดเอาผลที่ได้รับจากการแสวงหามาเป็นของตนแต่ผู้เดียว แต่จะต้องเผื่อแผ่ไปให้แก่ผู้อื่น โดยรอบด้าน

1.3 เป็นผู้นำในการเป็นอยู่อย่างถูกต้อง คือ ดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามอริยมรรคอันมีองค์แปด ซึ่งเมื่อปฏิบัติจนถึงที่สุดแล้วจะเกิดปัญญาเห็นธรรมชาติ

1.4 เป็นผู้นำในการใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

2. เป็นผู้นำทางวิญญาณ หมายถึง ความเป็นผู้นำในเรื่องจิตใจ 4 ประการ ดังนี้

2.1 มีความเข้าใจในกฎอิทัปปัจจยตา คือ มองเห็นตามความเป็นจริงว่า ทุกสิ่งในโลกนี้เป็นไปตามเหตุตามปัจจัย

2.2 มีความเข้าใจในกฎตถตา ตถตาเป็นภาษาบาลี แปลว่า เป็นเช่นนั้นเอง คือ ทุกสิ่งเป็นเช่นนั้นเองตามธรรมชาติ

2.3 มีความเป็นอยู่อย่างไม่มีอุปสรรค คือ ไม่ถือเอาอุปสรรคเป็นสิ่งขัดขวางหรือทำให้ท้อถอย แต่ให้ยินดีรับเอาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต ในการทำงานหรือในจิตใจมาเป็นบทเรียนที่จะช่วยให้มีความรู้ มีประสบการณ์และมีความสามารถในเรื่องนั้น ๆ ดียิ่งขึ้น

2.4 มีความเป็นอยู่อย่างไม่มีทุกข์

3. เป็นผู้นำทางชีวิตที่เป็นธรรม คือ อยู่ด้วยธรรมและเพื่อธรรม หมายถึง ใช้ธรรมเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตเพื่อให้ได้ผลที่พึงปรารถนา ธรรมที่เป็นเครื่องมือ ได้แก่

3.1 ฆราวาสธรรม 4 เป็นธรรมสำหรับผู้ครองเรือน 4 ประการ คือ

- 1) ศัจจะ คือ ความจริง

- 2) ทมะ คือ ความข่มใจ
- 3) ขันติ คือ ความอดทน
- 4) จาคะ คือ การให้แบบเสียสละแก่ส่วนรวม

3.2 อธิปไตย 4 คือ ธรรมที่ช่วยให้สำเร็จประโยชน์มี 4 ประการ คือ

- 1) ฉันทะ คือ ความพอใจในสิ่งนั้น
- 2) วิริยะ คือ ความพากเพียรในสิ่งนั้น
- 3) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ในสิ่งนั้น
- 4) วิมังสา คือ ความสอดส่องค้นคว้าในสิ่งนั้น

4. เป็นผู้นำในธรรมมามีอุคมคติ ครูดีจะต้องมีอุคมคติ 4 ประการ คือ

- 4.1 ทำงานเกินค่า
- 4.2 ทำงานเพื่อหน้าที่มิใช่เพื่อตนเอง ไม่เห็นแก่ตัว
- 4.3 ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม ไม่หลงไหลในความสุขทางกาย
- 4.4 ทำงานเพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุดในมนุษย์ควรจะได้ คือ เป็นผู้มึนธรรมและมีชีวิต

เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง แก่ผู้อื่นและแก่โลก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

2529 : 109-124 อ้างถึงใน อุคม นิลแสง. 2542 : 47-49)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวของพระพุทธศาสนานั้น ครูที่ดีจะต้องปฏิบัติตามกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ ตั้งใจประสิทธิ์ความรู้ 5 ประการ มีลีลาของนักสอน 4 ประการ ตรวจสอบตนเองด้วยลักษณะการสอนของพระบรมครู 3 ประการ เป็นผู้นำทางวัตถุทางวิญญาณ ทางชีวิตที่เป็นธรรม และเป็นผู้นำในธรรมมามีอุคมคติ

4.3 ลักษณะของครูที่ดีตามทัศนะของบุคคลทั่วไป

ยนต์ ชุ่มจิต (2550 : 136-137) กล่าวว่า ลักษณะของครูที่ดีตามทัศนะของบุคคลทั่วไป หมายถึง ลักษณะที่ดีของครูที่ได้จากความคิดของนักการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของครูไทย มีดังต่อไปนี้

1. มีลักษณะท่าทางดี
2. มีความประพฤติดี
3. มีอัธยาศัยดี
4. มีอารมณ์ดี

5. มีความยุติธรรม
6. เข้ากับคนได้ทุกชนชั้น
7. เอาใจใส่ ดูแลทุกข์สุขของลูกศิษย์
8. พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
9. มีความสามารถในการทำงาน
10. มีความเป็นผู้นำ
11. มีความรู้อย่างกว้างขวาง
12. มีความสามารถในการสอน
13. มีสุขภาพอนามัยดี
14. ความเป็นตัวของตัวเอง
15. มีจริยธรรมสูง
16. เข้มแข็งอดทน
17. คล่องแคล่วว่องไว
18. ยืดหยุ่นผ่อนปรน
19. สติปัญญาดี
20. มีวิจรรย์ญาณ
21. ไม่มัวเมาในอบายมุขทั้งปวง

ฯลฯ

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2542 : 50-54) กล่าวว่า ลักษณะของครูที่ดี จากผลการวิจัยสรุปได้

ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางด้านส่วนตัว ครูที่ดีควรมีลักษณะดังนี้
  - 1.1 ความประพฤติดี
  - 1.2 มีความใฝ่รู้ดี
  - 1.3 สุขภาพกายดี
  - 1.4 มีสุขภาพจิตดี
  - 1.5 บุคลิกภาพดี
  - 1.6 ความตรงต่อเวลา
  - 1.7 เจตคติที่ดีต่อศิษย์

- 1.8 มีความสามารถในการพูดดี
  2. ลักษณะทางด้านวิชาการและงานครู มีดังนี้
    - 2.1 รอบรู้วิทยาการกว้างขวาง
    - 2.2 มีความรู้ในวิชาที่สอนดี
    - 2.3 มีความรู้ในวิธีสอนดี
    - 2.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
    - 2.5 มีเจตคติดีต่ออาชีพครู
    - 2.6 มีความสามารถในการปรับบทเรียนให้กับนักเรียน
    - 2.7 มีความเข้าใจศิษย์
    - 2.8 มีความสามารถในการใช้กลวิธีการสอนต่าง ๆ
  3. ลักษณะทางด้านสังคมของครู อาจจำแนกได้ดังนี้
    - 3.1 สัมพันธภาพที่ดีกับศิษย์
    - 3.2 สัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนครู
    - 3.3 สัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง
    - 3.4 สัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลทั่วไปในชุมชนและท้องถิ่น
- ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูที่ดีมีดังนี้
1. มีความรู้ดี
  2. มีมนุษยสัมพันธ์
  3. มีความฉลาด
  4. มีวิจรรย์ญาณ มีจิตใจหนักแน่น มั่นคง
  5. มีระเบียบวินัย
  6. มีกัลยาณมิตรธรรม
  7. ตั้งใจประสิทธิ์ความรู้
  8. เป็นผู้นำ
  9. มีความยุติธรรม
  10. มีเจตคติที่ดีต่อศิษย์

5. มาตรฐานวิชาชีพครู

การที่วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ จึงได้มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้น ทั้งในด้านกระบวนการผลิตครูที่มีคุณภาพของสถาบันผลิตครู การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของผู้ที่เป็นครู โดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูรับรองมาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูของชาติให้อยู่ในระดับที่ดีที่สุดในฐานะที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง

คุรุสภา เป็นหน่วยงานที่กำหนดนโยบายและทิศทางในการยกระดับวิชาชีพครูในประเทศไทย ซึ่งดำเนินการทั้งในด้านการควบคุม และการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ขึ้น เป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เพื่อประกันคุณภาพและการเป็นครูในด้านต่างๆ ไว้ 12 มาตรฐาน ดังนี้

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- ระดับ 2 มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพครู
- ระดับ 3 เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพครู
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
- ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเฉพาะในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน
- ระดับ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนทั้งในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงกิจกรรมเสริมความรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ระดับ 3 ตัดสินใจปฏิบัติงานทุกด้านในหน้าที่ครูให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน และส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน

- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน
- ระดับ 2 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม
- ระดับ 3 พัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นเต็มขีดความสามารถของแต่ละคนอย่างเป็นระบบ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 เลือกใช้แผนการสอนที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม
- ระดับ 2 ปรับปรุงแผนการสอนที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของผู้เรียน ครู และสถานศึกษา
- ระดับ 3 สร้างและพัฒนาแผนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสม
- ระดับ 2 ใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
- ระดับ 3 คิดค้น ผลิต และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยึดเนื้อหาเป็นหลัก
- ระดับ 2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยึดความคิดรวบยอดเป็นหลัก
- ระดับ 3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยึดกระบวนการและการสร้างนิสัยเป็นหลัก

- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในภาพรวมของกลุ่มผู้เรียนหรือห้องเรียนที่รับผิดชอบ
- ระดับ 2 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนกเป็นกลุ่มต่างๆ ของห้องเรียนที่รับผิดชอบ
- ระดับ 3 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนกเป็นรายบุคคล
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
- ระดับ 2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในลักษณะสร้างสรรค์ ตลอดจนสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน
- ระดับ 3 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีจนผู้เรียนเกิดศรัทธาและปฏิบัติตามแบบอย่าง que เลือกสรรแล้วเป็นปกตินิสัย
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน
- ระดับ 2 อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษา ตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา
- ระดับ 3 มุ่งมั่นพัฒนางาน และสถานศึกษาอย่างเป็นระบบจนเป็นนิสัย
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 ปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนตามที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน

- ระดับ 2 อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานทางการศึกษาที่เกี่ยวกับชุมชน ตามความรู้ ความสามารถ หรือความถนัด
- ระดับ 3 มุ่งมั่นพัฒนางานการศึกษาเพื่อชุมชน และร่วมมือกันพัฒนา การศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ เป็นนิสัย
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 สามารถแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการดำรง ชีวิตประจำวันและนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับสภาพทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมในระดับท้องถิ่น ในระดับ ประเทศ และระดับโลก
- ระดับ 2 สามารถรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และนำมาใช้ในการ ปรับปรุงการเรียนการสอนได้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับ เทคโนโลยี เทคนิค วิธีการ นวัตกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียน การสอน และวิชาชีพครู
- ระดับ 3 สามารถจัดระบบข้อมูลข่าวสาร นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้เป็นปกตินิสัย
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์
ระดับคุณภาพ
- ระดับ 1 การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาและวิกฤติต่างๆ ใช้ลักษณะเดียว
- ระดับ 2 การพัฒนาหรือการแก้ปัญหา ใช้องค์ประกอบรอบด้าน
- ระดับ 3 สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากปัญหา หรือความจำเป็นในการ พัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2548 : 28-39)

6. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา

ครูสภากำลังดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาในด้านมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูและวิชาชีพครูเป็นที่ศรัทธาแก่ผู้ปกครองและสังคม

ครูสภา โดยคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครูเห็นว่าผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูควรมีลักษณะพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้ (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542 : 55)

1. **รอบรู้** คือ ครูจะต้องมีความรอบรู้ในวิชาชีพของตน เช่น หลักสูตร นโยบาย การศึกษาในระดับที่ตนรับผิดชอบ รู้เนื้อหาวิชาที่สอน รู้หลักการวัดและประเมินการศึกษา รวมทั้งรู้สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม
2. **สอนดี** คือ ครูจะต้องทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน อีกทั้งสามารถให้บริการและแนะแนวในการเรียน การครองตน และการรักษาสุขภาพอนามัย จัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน
3. **มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ** คือ ครูต้องมีศรัทธาในวิชาชีพครู ตั้งใจใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพเพื่อให้บริการแก่นักเรียนและสังคม มีความซื่อสัตย์ต่อหลักการของอาชีพครู มีความรับผิดชอบในการศึกษาต่อสังคมชุมชนและนักเรียน มีความรักความเมตตาและความปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตนและเวลาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับความเจริญเติบโตและพัฒนาการในทุกด้าน
4. **มุ่งมั่นพัฒนา** คือ ครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจใฝ่รู้และศึกษาหาความรู้ต่างๆ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง พยายามคิดค้นทดลองใช้วิธีการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและร่วมพัฒนาชุมชนด้วย

ตารางที่ 2.3 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 1 รอบรู้

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
1. รอบรู้ในด้านวิชาชีพ	1.1 รู้หลักสูตร	1.1.1 รู้แผนการศึกษาแห่งชาติ 1.1.2 รู้นโยบายการศึกษาในระดับที่ตนรับผิดชอบ 1.1.3 รู้จุดมุ่งหมายของการศึกษา 1.1.4 รู้หลักการ รู้จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร 1.1.5 คัดแปลงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น 1.1.6 สามารถปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาระดับท้องถิ่น
	1.2 รู้เนื้อหาวิชาที่สอน	1.2.1 ผ่านการศึกษาหรือผ่านการอบรมในวิชาที่สอน 1.2.2 จัดทำตำรา เอกสารและคู่มือในวิชาที่ตนรับผิดชอบ 1.2.3 ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน 1.2.4 สามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการสอน
	1.3 รู้หลักการวัดและประเมินผล	1.3.1 มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะแบบทดสอบตามหลักการวัดประเมินผล และสามารถออกข้อสอบและปรับปรุงแบบทดสอบ รวมทั้งนำมาใช้ได้จริงเหมาะสมกับระดับชั้นและความสามารถของผู้เรียน 1.3.2 ใช้การวัดและประเมินผลหลายวิธีให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ 1.3.3 ดำเนินการวัดผลและประเมินผลได้ถูกต้องมีคุณภาพ 1.3.4 นำผลการวัดผลและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน

ตารางที่ 2.3 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 1 รอบรู้ (ต่อ)

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
2. รอบรู้สถานการณ์ บ้านเมือง	2.1 ติดตามความ เคลื่อนไหวของ บ้านเมืองใน ปัจจุบัน	2.1.1 ติดตามข่าวต่างๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและ สังคม 2.1.2 วิเคราะห์และให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวสารต่างๆ ได้ 2.1.3 ติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษา

ตารางที่ 2.4 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 2 สอนดี

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
1. ด้านการสอน	1.1 ทำการสอน อย่างมี ประสิทธิภาพ	1.1.1 เข้าใจหลักสูตรและสามารถเชื่อมโยงหลักสูตร กับการสอนได้ 1.1.2 เตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ 1.1.3 วางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนได้ เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน 1.1.4 นำหลักจิตวิทยามาใช้ในการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน 1.1.5 ใช้ภาษาไทยสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง ทั้ง การพูดการเขียน การถ่ายทอดความรู้ การใช้คำถาม การออกความคิดเห็นและการอภิปราย 1.1.6 ใช้สื่อการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหาวิชาที่สอน 1.1.7 มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาและปรับปรุงให้ ทันสมัยอยู่เสมอ 1.1.8 รู้วิธีสอนหลายรูปแบบและเลือกมาสอนได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน

ตารางที่ 2.4 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 2 สอนดี (ต่อ)

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
1. ด้านการสอน	1.1 ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	1.1.9 ใช้คำถามทำให้เด็กคิดเป็น 1.1.10 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 1.1.11 ใช้เทคนิคการเสริมแรงอย่างถูกต้อง
	1.2 สอนซ่อมเสริม	1.2.1 วิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาและความต้องการจำเป็นของผู้เรียน 1.2.2 สามารถใช้วิธีสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
	1.3 การพัฒนาการสอน	1.3.1 ใช้ระบบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้เป็นประโยชน์ 1.3.2 วิจัยการเรียนการสอนและหรือนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงวิธีการสอน แก้ปัญหาการเรียนการสอน 1.3.3 เผยแพร่เทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ตลอดจนผลงานทางวิชาการให้แก่เพื่อนครูตามสมควร
2. ด้านสนับสนุนการเรียนการสอน	2.1 บริการเชิงแนะแนว	2.1.1 สังเกตและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็น 2.1.2 บันทึกระเบียบประวัตินักเรียน 2.1.3 จัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์ในการแก้ปัญหา 2.1.4 ใช้เทคนิคต่างๆ ในการให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาให้นักเรียน 2.1.5 ให้ความสนใจดูแลและช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียน 2.1.6 บริการสนเทศ

ตารางที่ 2.4 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 2 สอนดี (ต่อ)

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
2. ด้านสนับสนุนการเรียนการสอน	2.2 บริการด้านกิจการนักเรียน	2.2.1 เป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุมของผู้เรียน และกิจกรรมพิเศษ 2.2.2 จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตย 2.2.3 จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมจริยธรรม 2.2.4 จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
	2.3 บริการด้านสื่อการเรียนการสอน	2.3.1 ดูแลรักษาอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในลักษณะที่ใช้งานได้ 2.3.2 จัดมุมห้องสมุดหรือมุมเสริมประสบการณ์ 2.3.3 จัดสื่อที่ส่งเสริมความถนัดศิลปะ ดนตรี กีฬา แก่ผู้เรียน
	2.4 งานธุรการ	2.4.1 ทำเอกสารประจำชั้นได้ดีและเป็นปัจจุบัน 2.4.2 จัดเก็บระเบียบสะสมนักเรียน เอกสารเป็นหมวดหมู่และเป็นระบบ 2.4.3 มีเอกสารหลักฐานการติดต่อระหว่างครูกับผู้ปกครอง

ตารางที่ 2.5 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 3 มีคุณธรรมตามจรรยาบรรณ

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
1. มีความเมตตากรุณา	1.1 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและสังคม	1.1.1 ไม่นิ่งเฉยและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถ
	1.2 มีความสนใจและห่วงใยในการเรียนและความประพฤติของผู้เรียน	1.2.1 แนะนำเอาใจใส่ช่วยเหลือเด็กและเพื่อนร่วมงานให้ได้รับความสุขและพึงพอใจ 1.2.2 เป็นกันเองกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเปิดเผย ไร้กังวลและเป็นที่ยอมรับของผู้เรียนได้
2. มีความยุติธรรม	2.1 มีความเป็นธรรมต่อนักเรียน	2.1.1 เอาใจใส่และปฏิบัติต่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานทุกคนอย่างเสมอภาคและไม่ลำเอียง 2.1.2 ตัดสินปัญหาของผู้เรียนด้วยความเป็นธรรม
	2.2 มีความเป็นกลาง	2.2.1 ยินดีช่วยเหลือผู้เรียน ผู้ร่วมงานและผู้บริหารโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
3. มีความรับผิดชอบ	3.1 มุ่งมั่นในผลงาน	3.1.1 มีวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์
	3.2 ใช้เวลาอย่างมีคุณค่า	3.2.1 วางแผนการใช้เวลาอย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานได้ทันเวลา 3.2.2 ใช้เวลาคุ่มค่าและมีประสิทธิภาพ
	3.3 ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน	3.3.1 วางแผนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ 3.3.2 ปฏิบัติงานตามแผนได้เสร็จและมีประสิทธิภาพ 3.3.3 มีความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ทุกด้าน 3.3.4 ปฏิบัติภารกิจทุกด้านได้ครบถ้วนตามความสามารถ

ตารางที่ 2.5 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 3 มีคุณธรรมตามจรรยาบรรณ (ต่อ)

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
3. มีความรับผิดชอบ	3.3 ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน	3.3.5 ประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
4. มีวินัย	4.1 วินัยในตนเอง	4.1.1 ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตาม ธรรมเนียมคลองธรรม 4.1.2 มีวิธีทำงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้
	4.2 ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ	4.2.1 ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของหน่วยงานและ สถานศึกษา
5. มีความขยัน	5.1 มีความตั้งใจ	5.1.1 กระตือรือร้น และปฏิบัติงานเต็มความสามารถ อย่างสม่ำเสมอ 5.1.2 ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคในการทำงาน
	5.2 มีความพยายาม	5.2.1 มีความพยายามที่จะสอนเด็กให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
6. มีความอดทน	6.1 อดทนเมื่อเกิดอุปสรรค	6.1.1 ปฏิบัติงานเต็มที่ไม่วางใจกลางคัน
	6.2 มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์	6.2.1 ไม่โกรธง่ายและสามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่าง เหมาะสม 6.2.2 อดทนอดกลั้นต่อคำวิพากษ์วิจารณ์
7. มีความประหยัด	7.1 รู้จักประหยัดและอดออม	7.1.1 ช่วยรักษาและใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด 7.1.2 ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน 7.1.3 รู้จักเก็บออมทรัพย์เพื่อความมั่นคงของฐานะ
	7.2 ใช้จ่ายคุ้มค่า	7.2.1 ช่วยรักษาและใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด
8. มีความรักและศรัทธา ในวิชาชีพครู	8.1 เห็น ความสำคัญของ อาชีพครู	8.1.1 สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู 8.1.2 เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาชีพครู 8.1.3 ร่วมมือและส่งเสริมให้มีการพัฒนามาตรฐาน วิชาชีพครู

ตารางที่ 2.5 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 3 มีคุณธรรมตามจรรยาบรรณ (ต่อ)

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
8. มีความรักและศรัทธา ในวิชาชีพครู	8.2 รักษาชื่อเสียง วิชาชีพครู	8.2.1 ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีและเกิดประโยชน์ ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ 8.2.2 รักษาความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหน้าที่การงาน 8.2.3 ปกป้องและสร้างความเข้าใจอันดีต่อสังคม เกี่ยวกับวิชาชีพครู
	8.3 เกิดความสำนึก และตระหนักที่จะ เป็นครูที่ดี	8.3.1 ปฏิบัติตนให้เหมาะสมที่เป็นปูชนียบุคคล
9. ความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติ- งานและดำรงชีวิต	9.1 รับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น	9.1.1 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น 9.1.2 รับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น
	9.2 มีเหตุผล	9.2.1 ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดที่มีเหตุผลโดย คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก 9.2.2 ใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจและ แก้ปัญหา

ตารางที่ 2.6 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 4 มุ่งมั่นพัฒนา

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
1. การพัฒนาตนเอง	1.1 รู้จักสำรวจและ ปรับปรุงตนเองอยู่ เสมอ	1.1.1 รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และนำมาปรับปรุงตนเอง 1.1.2 ประเมินผลและปรับปรุงการทำงานของตนเอง ตลอดเวลา 1.1.3 ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผลทางคุณธรรม

ตารางที่ 2.6 แสดงคุณลักษณะ พฤติกรรมหลักและพฤติกรรมบ่งชี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
หมวดที่ 4 มุ่งมั่นพัฒนา (ต่อ)

คุณลักษณะ	พฤติกรรมหลัก	พฤติกรรมบ่งชี้
1. การพัฒนาตนเอง	1.2 สนใจใฝ่รู้	1.2.1 ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ 1.2.2 เข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิด 1.2.3 สนใจติดตามเหตุการณ์ปัจจุบันและติดตามความ เคลื่อนไหวทางการศึกษา
	1.3 เพิ่มพูนวิทยฐานะ	1.3.1 สนใจกระตือรือร้นในการที่จะเข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียน การสอน
	1.4 คิดค้นคว้า วิทยาการใหม่ๆ	1.4.1 คิดเทคนิควิธีการสอนหรือประดิษฐ์ผลงานแปลก ใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน 1.4.2 นำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงใช้พัฒนา งานและเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
2. การพัฒนาชุมชน	บำเพ็ญประโยชน์แก่ ชุมชน	2.1.1 เข้าร่วมประชุมและกิจกรรมของชุมชนตามความ เหมาะสม 2.1.2 ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีทางประชาธิปไตย แก่ชุมชน โดยประพฤติตนเป็นแบบอย่างและชักชวน ผู้อื่นให้ปฏิบัติตามในโอกาสอันควร 2.1.3 มีส่วนร่วมให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการชุมชน พร้อมทั้งพยายามใช้แหล่งวิทยาการชุมชนให้เป็น ประโยชน์ 2.1.4 ประสานงานผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทำประโยชน์ ต่อชุมชน 2.1.5 นำความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาสู่ชุมชน 2.1.6 เป็นผู้นำในการริเริ่มกิจกรรมเป็นประโยชน์แก่ชุมชน

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548 : ไม่มีเลขหน้า)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

คนัย เอี่ยมทรัพย์ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของครูวิทยาศาสตร์ดีเด่นระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาตนเองในการสอนวิทยาศาสตร์ พบว่า ครูส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ ศึกษาค้นคว้าความรู้จากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และไปศึกษาดูงาน

วาสนา นัทรเวทิน (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อม การเรียนการสอนภาคปฏิบัติวิชาการศึกษาพยาบาลผู้สูงอายุของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์พยาบาลจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติวิชาการศึกษาพยาบาลผู้สูงอายุในชั้นวางแผน ชั้นดำเนินการและชั้นประเมินผล อยู่ในระดับสูง สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนทางกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพแวดล้อมทางจิตใจและสังคมอยู่ในระดับสูง

ชูศรี พุทธเจริญ (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาจรรยาบรรณครูในสังกัดเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาจรรยาบรรณของครูสังกัดเทศบาลในระดับมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมให้ครูรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

มยุรี เสวตนัย (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูที่ดี คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ ครูควรรับผิดชอบหน้าที่ มีความรู้ดี แต่งกายสะอาด สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ดี 2) ด้านวิชาชีพครู ครูควรวางตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี สอนดี สอนให้นักเรียนแก้ปัญหาได้ มีประชาธิปไตย และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ครูควรเป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้ความยุติธรรม ให้อภัย เห็นคุณค่าของศิษย์ มีความซื่อสัตย์สุจริต และเมตตากรุณาต่อศิษย์ทุกคน

ยงยุทธ สืบเนียม (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีคุณลักษณะมากที่สุด คือ การมีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพครู 2) ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีการปฏิบัติ มากที่สุด คือ

เฉลิมชัย พันทวีศักดิ์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง นโยบายการพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่สำคัญคือกำหนดให้มีระบบการพัฒนาครู โดยการฝึกอบรม พัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน โดยผสมความร่วมมือกับสถาบันผลิตครู

เบ็ญจวรรณ ศิริพรชัยกุล (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติดังนี้ เกณฑ์มาตรฐานที่ 1 ศึกษาหาความรู้โดยการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการ มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งที่มีโอกาส การจัดทำผลงานทางวิชาการ ใช้วิธีการสร้างสื่อการเรียนการสอนและเผยแพร่โดยการฝึกปฏิบัติจริง

พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 เป็นความร่วมมือที่สามารถดำเนินการได้ทันที ซึ่งไม่มีเงื่อนไขและข้อจำกัด โดยดำเนินการความร่วมมือที่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ กิจกรรมความร่วมมือ พร้อมกับแนวทางการพัฒนาความร่วมมือ จะเกิดผลการพัฒนาวิชาชีพครูเฉพาะด้านความรับผิดชอบ รูปแบบที่ 2 เป็นความร่วมมือที่ดำเนินการอย่างสมบูรณ์แบบทั้งในเรื่องยุทธศาสตร์ กิจกรรมความร่วมมือ พร้อมกับดำเนินการตามแนวทางความร่วมมือโดยมีเงื่อนไขและข้อจำกัด โดยจะเกิดผลพัฒนาวิชาชีพครู ทั้งความรู้วิชาชีพครูและความรับผิดชอบวิชาชีพครู

สมพัทธ์ สันติพงศ์ศักดิ์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อม โดยการส่งเสริมให้ครูได้ประชุมสัมมนาสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู อบรมเชิงปฏิบัติการ ทำผลงานวิชาการและทำวิจัยในชั้นเรียน

สุเทพ ปาลสาร (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษาปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่ปฏิบัติอยู่ในอันดับสูง ได้แก่ การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสาร ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู ครูประถมศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ครูประศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่อยู่ในอันดับต้นๆ ได้แก่ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแผนการสอน และการจัดกิจกรรมเน้นผลถาวรแก่ผู้เรียน

สุจิตรา โปรงแสง (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการใช้หลักสูตรตามแนวโครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการสอนอาชีวศึกษาของสถานศึกษานำร่อง กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการ สถานศึกษา มีการสนับสนุนการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของครูผู้สอน ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนในการเตรียมการสอน จัดสภาพแวดล้อม สถานที่ ระบบการทำงานที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน จัดตารางสอนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนิเทศ ติดตามผลและให้ความช่วยเหลือแก่ครูผู้สอน

ดาวรุ่ง ชะระอำ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการผลิตครูวิชาชีพแบบไตรภาคี ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัย โรงเรียน และ นักศึกษาคู ครูวิชาชีพมีภาพลักษณ์ความสง่างาม (SMART) มีความหมายตามรหัสตัวอักษร ดังนี้ คือ S-Skills, M-Management, A-Attitude, R-Resource, และ T-Technology สถาบันการศึกษาที่ร่วมผลิตครูวิชาชีพ ได้แก่ มหาวิทยาลัย และ โรงเรียน มีหลักการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์แบบ “3ร่วม 4หลัก 3ปรับ 4แผน” มีความหมายเชิงกลยุทธ์ดังนี้ “3ร่วม” คือความร่วมมือแบบไตรภาคี “4หลัก” คือหลักการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านความเสมอภาคและความหลากหลาย ด้านการตรวจสอบได้และการประกันคุณภาพ ด้านโครงสร้าง ทรัพยากรและบทบาท “3ปรับ” คือ ปรับการเรียนรู้ของผู้นำ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับปัจเจก ระดับทีมงาน และระดับระบบ และ “4แผน” คือ แผนพัฒนาองค์กรทั้งระบบ 4 แผน ได้แก่ แผนพัฒนาครูอาจารย์ แผนพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ แผนพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ และแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐาน

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลอนดอน (London, 1995 อ้างถึงใน พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร. 2543 : 72-73) เสนอในเรื่องของความร่วมมือนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการอาศัยกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาทีมงานและได้นำเสนอกลยุทธ์ของการสร้างทีมงานที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลที่พึงประสงค์ของการสร้างทีมงาน ได้แก่

1) วิสัยทัศน์เป็นที่ยอมรับทั่วไปในระดับมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาที่มีความร่วมมือระหว่างกัน ซึ่งพัฒนาและยึดถือไว้ร่วมกัน ด้วยจำนวนสมาชิกของสถาบันส่วนใหญ่

2) มีภารกิจที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายร่วมกันสนองตอบต่อภารกิจและวิสัยทัศน์ เน้นการร่วมมือระหว่างสถาบันทุกๆ ด้าน ทุกๆ หน้าที่ และมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อพฤติกรรม หรือผลอันเกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันนั้น

2. สร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนสถาบันทั้งสองฝ่ายคือ ทั้งสถาบันอุดมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา วัฒนธรรมที่เน้นการปฏิบัติและวัฒนธรรมซึ่งมีส่วนร่วมและเป็นมิตร ตลอดจนวัฒนธรรมที่ยืดหยุ่นและปรับเข้าหากันได้

3. บรรยากาศที่สนับสนุนกัน นั่นคือ

1) มีลักษณะบูรณาการและเน้นทีมงาน

2) ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน

3) เน้นเป้าหมายและสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียน

4) เน้นขวัญกำลังใจสูง

5) สนับสนุนให้เกิดความเชื่อถือและเคารพซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิกของสถาบันทั้งสองฝ่าย

เบลล์ และ ฮาริสัน (Bell and Harrison, 1996 อ้างถึงใน พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร. 2543 : 73) กล่าวถึง การสร้างรูปแบบความร่วมมือระหว่างครูมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา โดยเสนอแนวทางในการพิจารณาความร่วมมือทางหลักสูตรและการสอน โดยมีหัวข้อหลัก ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. มาตรฐานของสัมฤทธิ์ผล

2. คุณภาพการเรียนรู้

3. คุณภาพการสอน

4. การประเมินบันทึกและการเสนอรายงานการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้

6. คุณภาพและพิสัยของหลักสูตร
7. ความเสมอภาคของโอกาส และการสนองตอบต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่มีความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษ
8. บุคลากร
9. การสนับสนุน
10. การจัดการและการบริหาร
11. ประสิทธิภาพ พัฒนาการของนิสิต นักศึกษา ทางด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม
12. พฤติกรรมผู้ที่อยู่ในวัยเรียน
13. การเข้าเรียน
14. สวัสดิการและการแนะแนวต่อผู้เรียน
15. ความร่วมมือสัมพันธ์กับผู้ปกครองและสถาบันอื่น ๆ

นิกสัน (Nixon, et al. 1996 อ้างถึงใน พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร. 2543 : 79) กล่าวถึง การประเมินสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างครูและอาจารย์ ทั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในด้านสาระวิชาในหลักสูตร และการให้คำปรึกษาและแนะแนว เพื่อพัฒนาการองค์รวมของผู้เรียน ความร่วมมือนี้ควรมีทั้งภายในสถาบันและระหว่างสถาบัน

วอร์เนอร์ และ พาลเฟรแมน (Warner and Palfreyman. 1996 อ้างถึงใน พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร. 2543 : 73-74) นำเสนอรูปแบบความร่วมมือระหว่างครูมัธยมศึกษาและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษานั้นควรจะตั้งค่านิ่งถึงมาตรฐานและคุณภาพของความร่วมมือ โดยค่านิ่งถึงองค์ประกอบ 6 ประการของการจัดการ อันรวมถึงการจัดการความร่วมมือคือ

1. เน้นทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาบุคลากร
2. ทบทวนกระบวนการจัดหลักสูตรการสอนร่วมกัน
3. การให้บริการเกี่ยวกับสารสนเทศ
4. ค่านิ่งถึงระบบการเรียกข้อมูลย้อนกลับ
5. การพิจารณาการให้บริการต่อผู้เรียนอย่างกว้างขวาง
6. มีการบูรณาการในระบบสารสนเทศ โดยมีการใช้บุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อช่วย การเรียนการสอนของครูอาจารย์และนิสิตนักศึกษา

โคแกน และ คูโบว์และคณะ (Cogan and Kubow, et al. 1997 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ จันทร-
สุรินทร์. 2543 : 74-75) ได้เขียนไว้ในหนังสือ Multidimensional Citizenship โดยได้กล่าวถึง กลยุทธ์
นวัตกรรม และแนวทางที่เหมาะสมในการที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างการศึกษาต่างระดับกัน
โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. ระดับที่แนะนำอย่างสูง มีอยู่ 2 ประการ คือ

1) สนับสนุนให้มีการสอนรายวิชา ในลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเชิงวิจารณ์ญาณ
2) เน้นความสามารถของนักเรียน เพื่อที่จะประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณ์ญาณใน
สังคม ขึ้นอยู่กับข้อมูลอันได้มาจากสื่อสารมวลชน

2. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีดังต่อไปนี้ คือ

1) จัดตั้งหลักสูตรซึ่งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
2) จัดตั้งตัวเชื่อมโยงระดับนานาชาติอย่างกว้างขวาง ระหว่างสถาบันการศึกษาทุก ๆ
ระดับ เพื่อที่จะสนับสนุนการศึกษานานาชาติ การวิจัย และการพัฒนาหลักสูตร โดยเน้นการศึกษาเพื่อ
ความเป็นประชาชนที่ดี

3) ส่งเสริม สร้างสรรค์ให้ครูอาจารย์จำนวนหนึ่งที่มีประสบการณ์ระดับนานาชาติ
และมีความไวต่อลักษณะความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม

4) จัดทำโปรแกรมการแลกเปลี่ยนครู อาจารย์และนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ
ระหว่างวัฒนธรรม ให้ความใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาในระดับโลก และการศึกษาานาชาติ ในหลักสูตรทุก ๆ
ระดับ

5) จัดตั้งบุคคลเป็นผู้ประสานงาน หรือหน่วยงานประสาน ตลอดจนโครงการ
ร่วมมือระหว่างโรงเรียนทุกระดับ และระหว่างสถาบันทุกระดับ ตั้งแต่ปฐมวัยศึกษา ประถมศึกษา
มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา รวมถึงสถาบันอื่น ๆ ในสังคม เช่น อุตสาหกรรม NGO กลุ่มชุมชน เพื่อ
สนับสนุนส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและพัฒนาเยาวชนของชาติ

6) ควรจะให้โอกาสให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันในชุมชน เพื่อก่อให้เกิดแนวทางหรือ
ปัญหาใหม่ เนื้อหาวิชาใหม่ในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาทุก ๆ ระดับ

7) ส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นศูนย์ที่สำคัญของชีวิตชุมชน และเป็นหน่วยงานเพื่อ
ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน

8) การตัดสินใจนั้นควรจะกระจายไปสู่ชุมชนท้องถิ่น และมีการรวมตัวระหว่างโรงเรียนทุก ๆ ระดับในชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบริหารหลักสูตรและการศึกษาที่ต่อเนื่องกันข้ามระดับการศึกษาจากปฐมวัยศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา

9) ให้โอกาสนักเรียนนักศึกษามากขึ้น ที่จะมีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ข้ามระดับข้ามวิชา ข้ามศาสตร์ และข้ามสถาบัน

10) ควรจะให้สื่อสารมวลชนนั้น ประพฤติตนอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีลักษณะสร้างสรรค์เชิงการศึกษา

11) จัดทำโปรแกรมที่ใช้ความสามารถและทักษะพิเศษของกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวัยชราอย่างมีประสิทธิภาพ

12) เรียกร้องให้สถาบันสังคมหลัก ๆ รวมทั้งผู้บริหารสถาบันเหล่านั้น ตั้งมาตรฐานสูงเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

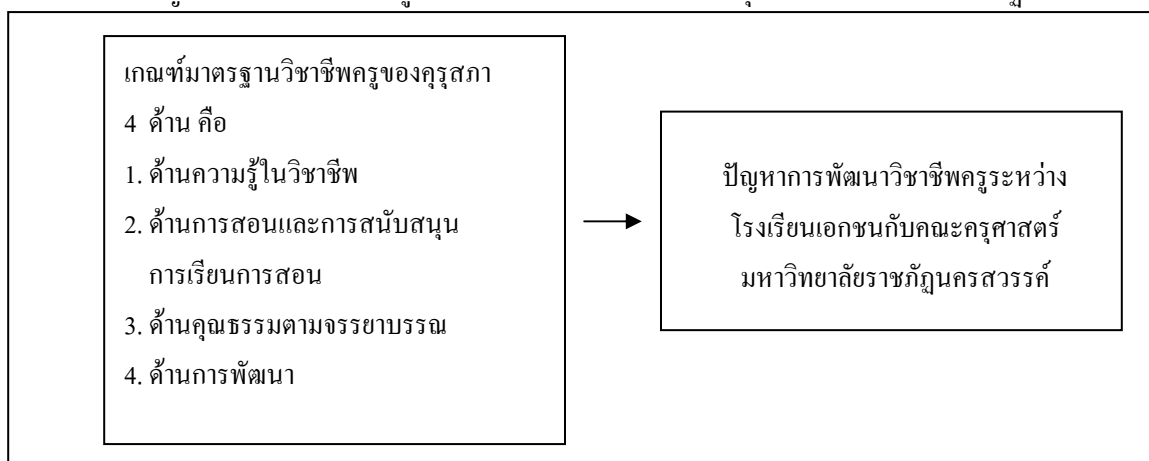
13) กระทำการให้เกิดความแน่ใจ รับประกันได้ว่าสถาบันทางสังคม รวมทั้งครอบครัวและสถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา นั้นเคารพนับถือสิทธิพื้นฐานของเด็กและเยาวชน และพัฒนาส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีชีวิตที่ดี

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การพัฒนาวิชาชีพครูมีความจำเป็นต่อทุกระดับการศึกษา เพื่อให้ครูมีมาตรฐานและคุณภาพที่สูงขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ครูควรได้รับการพัฒนาวิชาชีพเป็นอย่างยิ่ง

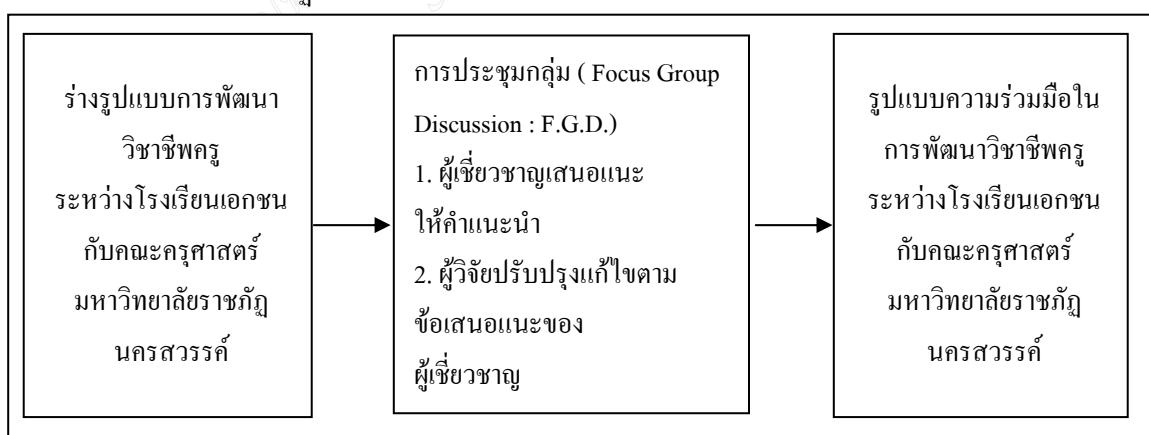
8. กรอบความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูแล้วนำมาสร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้เขียนเป็นกรอบความคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ภาพที่ 2.2 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูแล้วหาแนวทางด้านการร่วมมือเพื่อสร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาบริบทของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครู ตลอดจนงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู
3. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์
6. สรุปผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์

ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,708 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตาราง เกรจซีและมอร์แกน(พิสนุ พงศรี. 2549 : 204) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน และดำเนินการ เลือกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบ่งชั้น แล้วดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ที่	เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	เขต 1	1,018	189
2	เขต 2	94	17
3	เขต 3	596	111
	รวม	1,708	317

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชน กับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อดำเนินการ ประชุมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

1. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 2 คน
2. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 4 คน
3. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์

ตอนที่ 2 ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ 4 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ในวิชาชีพ
2. ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน
3. ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ
4. ด้านการพัฒนา

ลักษณะคำถามใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
(ยุทธพงษ์ กัวยวรรณ. 2534:108-109)

ระดับ 4 หมายความว่า มีปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพครูในระดับมากที่สุด

ระดับ 3 หมายความว่า มีปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพครูในระดับมาก

ระดับ 2 หมายความว่า มีปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพครูในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายความว่า มีปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพครูในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการศึกษามาสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบความคิดและให้ครอบคลุม

ขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถามตามกรอบความคิดและให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหา

ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาแต่ละข้อมีค่ามากกว่า 0.66 ทุกข้อ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

4.1 ผศ.ดร.วิรัช จงอยู่สุข อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

4.2 ผศ.ธนศ มีศรีสวัสดิ์ อาจารย์คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

4.3 ผศ.นิเวศน์ คำรัตน์ อาจารย์คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) กับครูโรงเรียนสามมิตร อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้จำนวน 30 ฉบับ มาคำนวณหาค่าความเที่ยง ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง 0.95

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลโดยการสำรวจและวิเคราะห์ระดับความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 4 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง จำนวน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมและรายข้อแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (ยุทธพงษ์ กัวยวรรณ. 2534:108-109)

3.51 – 4.00	มีความหมายว่า มีปัญหาในระดับมากที่สุด
2.51 – 3.50	มีความหมายว่า มีปัญหาในระดับมาก
1.51 – 2.50	มีความหมายว่า มีปัญหาในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีความหมายว่า มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้สำหรับทดสอบเครื่องมือ

1.1 ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหาตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2544:237)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (นงนุช ภัทรารศ. 2538:338)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัยได้จัดลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุด จำนวน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีครูโรงเรียนเอกชนทุกเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ในวิชาชีพ
2. ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน
3. ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ
4. ด้านการพัฒนา

ลักษณะคำถามใช้มาตราส่วนแบบประมาณค่า 4 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.00 มีความหมายว่า มีปัญหาในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 มีความหมายว่า มีปัญหาในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 มีความหมายว่า มีปัญหาในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 มีความหมายว่า มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยวิธีการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ 9 คน

สัญลักษณ์และคำย่อที่ใช้สื่อความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (n)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	44	13.88
หญิง	273	86.12
รวม	317	100.00
ประสบการณ์การเป็นครู		
ต่ำกว่า 5 ปี	63	19.87
5 – 10 ปี	76	23.98
11 – 15 ปี	64	20.19
มากกว่า 15 ปี	114	35.96
รวม	317	100.00
ประสบการณ์การผ่านการอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพครู		
ไม่เคยผ่านการอบรม	30	9.46
1 – 2 ครั้งต่อปี	201	63.41
3 – 4 ครั้งต่อปี	53	16.72
มากกว่า 4 ครั้งต่อปี	33	10.41
รวม	317	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 86.12 มีประสบการณ์การเป็นครู มากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.96 และมีประสบการณ์การผ่านการอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพครู 1 – 2 ครั้ง / ปี คิดเป็นร้อยละ 63.41

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ 4 ด้าน

ตารางที่ 4.2 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมทุกด้าน

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. ด้านความรู้ในวิชาชีพ	1.97	0.39	น้อย	1
2. ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน	1.86	0.44	น้อย	3
3. ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ	1.52	0.36	น้อย	4
4. ด้านการพัฒนา	1.96	0.40	น้อย	2
เฉลี่ยรวม	1.83	0.31	น้อย	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนา ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$) และด้านที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.52$)

ตารางที่ 4.3 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้
ในวิชาชีพ

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	อันดับ
1.1 ความรู้เรื่องหลักสูตร	2.15	0.53	น้อย	1
1.2 ความรู้ในวิชาที่สอน	1.81	0.45	น้อย	3
1.3 การวัดและประเมินผล	1.94	0.51	น้อย	2
เฉลี่ยรวม	1.97	0.39	น้อย	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ข้อที่ 1.1 ความรู้เรื่องหลักสูตร ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$) รองลงมาคือ ข้อที่ 1.3 การวัดและประเมินผล ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 1.2 ความรู้ในวิชาที่สอน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.81$)

ตารางที่ 4.4 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่อง ความรู้เรื่องหลักสูตร

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	อันดับ
1.1 ความรู้เรื่องหลักสูตร				
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติ	2.64	0.74	มาก	1
2. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการศึกษา	2.23	0.73	น้อย	2
3. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการศึกษา ระดับชาติ	2.18	0.66	น้อย	3
4. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร	2.10	0.68	น้อย	4
5. ท่านมีความรู้ในการนำหลักสูตรไปปรับใช้ให้ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	1.62	0.62	น้อย	5
เฉลี่ยรวม	2.15	0.53	น้อย	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่อง ความรู้เรื่องหลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ข้อที่ 1 ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติ ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.64$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ท่านมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการศึกษา ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.23$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 5 ท่านมีความรู้ในการนำหลักสูตรไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.62$)

ตารางที่ 4.5 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่อง ความรู้ในวิชาที่สอน

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	อันดับ
1.2 ความรู้ในวิชาที่สอน				
1. ท่านผ่านการอบรมเรื่องเกี่ยวกับรายวิชาที่สอน	2.00	0.68	น้อย	2
2. ท่านมีตำราและเอกสารประกอบการสอนในวิชาที่สอน	1.45	0.58	น้อยที่สุด	5
3. ท่านมีคู่มือครูในวิชาที่สอน	1.52	0.56	น้อย	4
4. ท่านศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน	2.51	0.57	มาก	1
5. ท่านสามารถประยุกต์ความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในวิชาที่สอน	1.57	0.57	น้อย	3
เฉลี่ยรวม	1.81	0.45	น้อย	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่อง ความรู้ในวิชาที่สอน โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ข้อที่ 4 ท่านศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.51$) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ท่านผ่านการอบรมเรื่องเกี่ยวกับรายวิชาที่สอน ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$) และข้อที่มีปัญหาลดต่ำสุดคือ ข้อที่ 2 ท่านมีตำราและเอกสารประกอบการสอนในวิชาที่สอน ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.45$)

ตารางที่ 4.6 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่อง การวัดและประเมินผล

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	อันดับ
1.3 การวัดและประเมินผล				
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผล	1.45	0.61	น้อยที่สุด	5
2. ท่านสามารถออกข้อสอบได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ระดับชั้นและความสามารถของผู้เรียน	1.84	0.63	น้อย	3
3. ท่านใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายวิธี	2.66	0.57	มาก	1
4. ท่านมีมาตรฐานและเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล	2.19	0.61	น้อย	2
5. ท่านนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน	1.55	0.62	น้อย	4
เฉลี่ยรวม	1.94	0.51	น้อย	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่อง การวัดและการประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ข้อที่ 3 ท่านใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายวิธี ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.66$) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ท่านมีมาตรฐานและเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.19$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 1 ท่านมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผล ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.45$)

ตารางที่ 4.7 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอน และการสนับสนุนการเรียนการสอน ในภาพรวม

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	อันดับ
2. ด้านการสอนและการสนับสนุน การเรียนการสอน				
2.1 การสอน	1.93	0.58	น้อย	1
2.2 การสนับสนุนการเรียนการสอน	1.79	0.46	น้อย	2
เฉลี่ยรวม	1.86	0.44	น้อย	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.86$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ข้อที่ 2.1 การสอน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.93$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2.2 การสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.79$)

ตารางที่ 4.8 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอน และการสนับสนุนการเรียนการสอน เรื่อง การสอน

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล	อันดับ
2.1 การสอน				
1. ท่านเข้าใจหลักสูตรและเชื่อมโยงหลักสูตรกับการสอนได้	2.63	0.68	มาก	1
2. ท่านเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ	1.50	0.65	น้อยที่สุด	4
3. ท่านจัดสภาพแวดล้อม ห้องเรียนเหมาะสมกับการเรียนรู้	1.45	0.65	น้อยที่สุด	5
4. ท่านมีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา	1.75	0.68	น้อย	3
5. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.35	0.62	น้อย	2
เฉลี่ยรวม	1.93	0.58	น้อย	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน เรื่องการสอน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ข้อที่ 1 ท่านเข้าใจหลักสูตรและเชื่อมโยงหลักสูตรกับการสอนได้ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.63$) รองลงมาคือ ข้อที่ 5 ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 3 ท่านจัดสภาพแวดล้อม ห้องเรียนเหมาะสมกับการเรียนรู้ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.45$)

ตารางที่ 4.9 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอน และการสนับสนุนการเรียนการสอน เรื่อง การสนับสนุนการเรียนการสอน

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	อันดับ
2.2 การสนับสนุนการเรียนการสอน				
1. ท่านมีการบันทึกประวัตินักเรียน	1.78	0.60	น้อย	5
2. ท่านมีเอกสารติดต่อระหว่างครูและผู้ปกครอง	1.76	0.66	น้อย	6
3. ท่านจัดทำเอกสารธุรการประจำชั้นเป็นปัจจุบัน	1.75	0.64	น้อย	7
4. ท่านดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัยและ ความปลอดภัยให้นักเรียน	1.69	0.54	น้อย	9
5. ท่านจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะ ประชาธิปไตย	1.79	0.66	น้อย	4
6. ท่านมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม	1.64	0.60	น้อย	10
7. ท่านมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความถนัด ด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา ให้แก่นักเรียน	1.80	0.66	น้อย	3
8. ท่านมีการให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาให้นักเรียน	1.72	0.57	น้อย	8
9. ท่านเป็นครูที่ปรึกษา กิจกรรมชมรม และกิจกรรม พิเศษให้แก่นักเรียน	1.98	0.71	น้อย	2
10.ท่านมีการจัดมุมหนังสือหรือมุมเสริม ประสบการณ์ในห้องเรียน	2.00	0.71	น้อย	1
เฉลี่ยรวม	1.79	0.46	น้อย	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน เรื่องการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหาลู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ข้อที่ 10 ท่านมีการจัดมุมหนังสือหรือมุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน ซึ่งมีปัญหาลู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$) รองลงมาคือ ข้อที่ 9 ท่านเป็นครูที่ปรึกษา กิจกรรมชมรมและกิจกรรมพิเศษให้แก่นักเรียน ซึ่งมีปัญหาลู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.98$) และข้อที่มีปัญหาลู่ต่ำสุดคือ ข้อที่ 6 ท่านมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีปัญหาลู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.64$)

ตารางที่ 4.10 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรม
ตามจรรยาบรรณ

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. ท่านมีความเมตตากรุณาต่อศิษย์และผู้ร่วมงาน	1.44	0.55	น้อยที่สุด	7
2. ท่านมีความยุติธรรมต่อศิษย์และผู้ร่วมงาน	1.44	0.57	น้อยที่สุด	8
3. ท่านมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	1.46	0.54	น้อยที่สุด	6
4. ท่านมีวินัยในตนเอง	1.50	0.60	น้อยที่สุด	5
5. ท่านมีความขยันหมั่นเพียร	1.61	0.51	น้อย	2
6. ท่านมีความอดทนต่อการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ	1.59	0.52	น้อย	3
7. ท่านรู้จักประหยัดและอดออม	1.68	0.59	น้อย	1
8. ท่านมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู	1.39	0.51	น้อยที่สุด	9
9. ท่านใช้หลักการปฏิบัติงานแบบประชาธิปไตย	1.59	0.52	น้อย	3
เฉลี่ยรวม	1.52	0.36	น้อย	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.52$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ข้อที่ 7 ท่านรู้จักประหยัดและอดออม ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.68$) รองลงมาคือ ข้อที่ 5 ท่านมีความขยันหมั่นเพียร ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.61$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 8 ท่านมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.39$)

ตารางที่ 4.11 แสดงปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการพัฒนา

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล	อันดับ
1. ท่านยอมรับคำวิจารณ์และนำมาปรับปรุง ตนเอง	1.68	0.57	น้อย	9
2. ท่านมีการประเมินผลและปรับปรุง การทำงานตลอดเวลา	1.87	0.59	น้อย	5
3. ท่านยอมรับความเปลี่ยนแปลงและปรับตัว ได้อย่างมีเหตุผล	1.72	0.56	น้อย	8
4. ท่านศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา	1.81	0.61	น้อย	7
5. ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมการอบรมเพื่อ เพิ่มพูนความรู้	1.65	0.52	น้อย	10
6. ท่านสนใจกิจกรรมของชุมชนและเข้าร่วม ตามความเหมาะสม	1.84	0.62	น้อย	6
7. ท่านสามารถประสานงานกับผู้ปกครอง นักเรียนในการทำประโยชน์ให้กับชุมชน	1.89	0.67	น้อย	4
8. ท่านเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนตาม ความเหมาะสม	2.47	0.85	น้อย	1
9. ท่านสามารถนำความรู้และเทคโนโลยี ใหม่ๆ มาสู่ชุมชน	2.25	0.84	น้อย	3
10. ท่านเป็นผู้นำและริเริ่มกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ให้แก่ชุมชน	2.43	0.90	น้อย	2
เฉลี่ยรวม	1.96	0.40	น้อย	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการพัฒนา โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ข้อที่ 8 ท่านเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนตามความเหมาะสม ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47$) รองลงมาคือ ข้อที่ 10 ท่านเป็นผู้นำและริเริ่มกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้แก่ชุมชน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 5 ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.65$)

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้วิจัยได้จัดทำร่างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยวิเคราะห์จากปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีปัญหาสูงสุดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ และด้านการพัฒนา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อแก้ไขและปรับปรุงแบบฉบับร่าง ผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. ด้านความรู้ในวิชาชีพ

1.1 ความรู้เรื่องหลักสูตร มีปัญหาเรื่องความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ

- 1) ศึกษา ค้นคว้า แผนการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันจากห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- 2) ศึกษาจุดมุ่งหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติอย่างละเอียด ทุกระดับชั้นเรียน
- 3) จัดทำเอกสาร แผ่นพับ จุลสาร เว็บไซต์เกี่ยวกับเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ เผยแพร่
- 4) เชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่รับผิดชอบมาให้ความรู้เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ
- 5) ศึกษาดูงานการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
- 6) จัดอบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติให้กับครู

1.2 ความรู้ในวิชาที่สอน มีปัญหาเรื่อง การศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาที่สอน

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการอบรมเรื่องการเขียนแผนบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดย คณะครุศาสตร์
- 2) การศึกษาดูงานเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ

1.3 การวัดและประเมินผล มีปัญหาเรื่อง การใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายวิธี
ข้อเสนอแนะ

- 1) จัดอบรมวิธีการวัดและประเมินผล โดยคณะครุศาสตร์
- 2) สถานศึกษาจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลให้แก่ครูใช้เป็นแนวปฏิบัติ
- 3) สถานศึกษาควรมีนโยบายให้ครูทำการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย
- 4) จัดทำคลังข้อสอบและมีการวิเคราะห์ข้อสอบ

2. ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน

2.1 การสอน มีปัญหาเรื่อง ความเข้าใจหลักสูตรและเชื่อมโยงหลักสูตรกับการสอน
ข้อเสนอแนะ

- 1) จัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรและการเชื่อมโยงหลักสูตร โดยมีอาจารย์คณะครุศาสตร์เป็นพี่เลี้ยง
- 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 3) จัดอบรมวิธีสอนแบบต่าง ๆ ให้กับครู โดยคณะครุศาสตร์
- 4) มีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง
- 5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2.2 การสนับสนุนการเรียนการสอน มีปัญหาเรื่อง การจัดมุมหนังสือหรือมุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

- 1) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูจัดมุมสื่อ

3. ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ มีปัญหาเรื่อง การประหยัดและอดออม

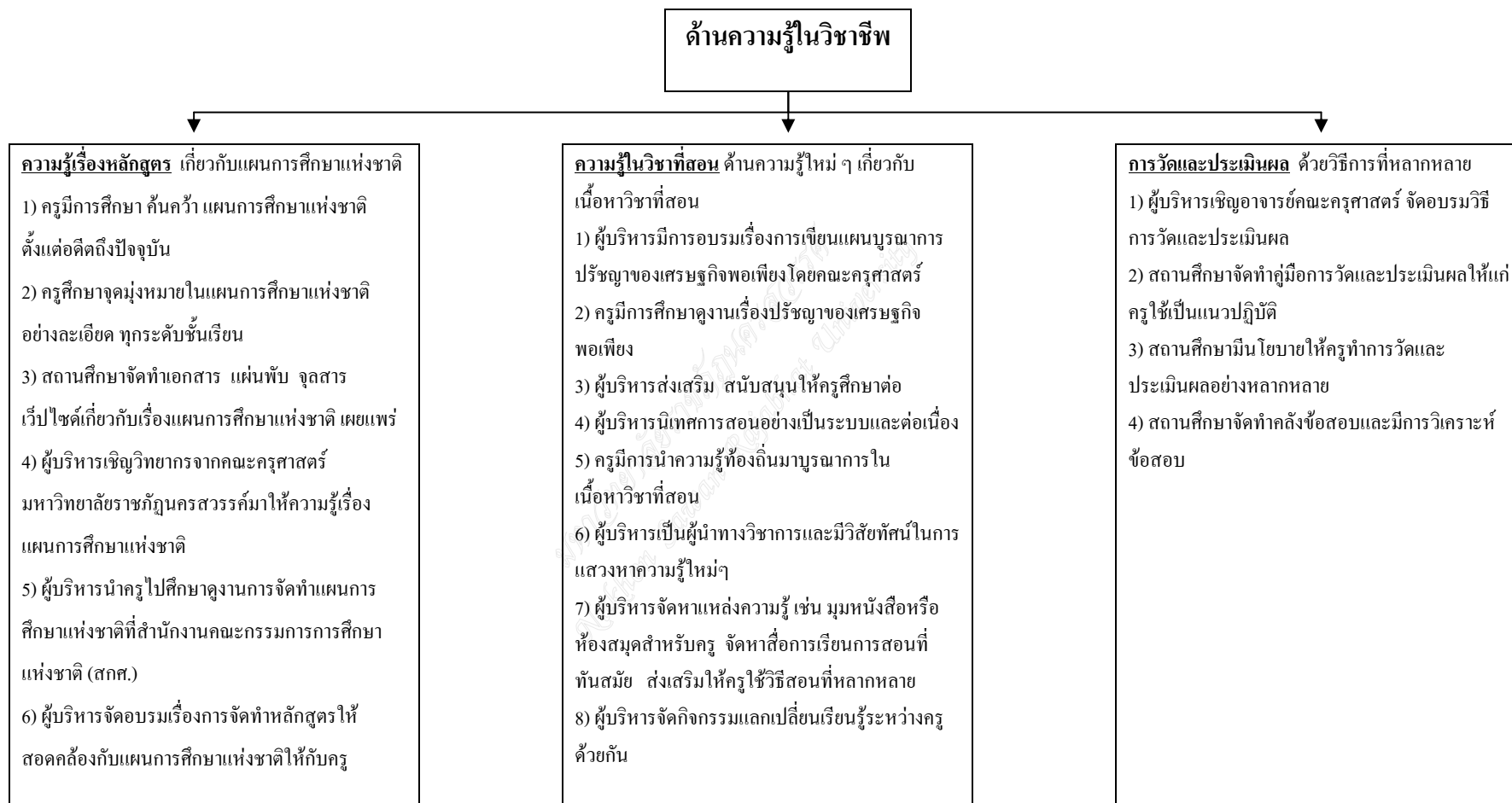
ข้อเสนอแนะ

- 1) ให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยคณะครุศาสตร์ เชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญมาให้ความรู้
- 2) ส่งเสริมการทำบัญชีส่วนตัว หรือ บัญชีครัวเรือน
- 3) สร้างความตระหนักให้กับครูในเรื่องการประหยัดและอดออมเพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน
- 4) ให้ครูบูรณาการเรื่องการประหยัดและอดออมในแผนการจัดการเรียนรู้
- 5) ยกย่อง ชมเชย ครูที่รู้จักประหยัดและอดออม
- 6) จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมด้านการประหยัดและอดออม

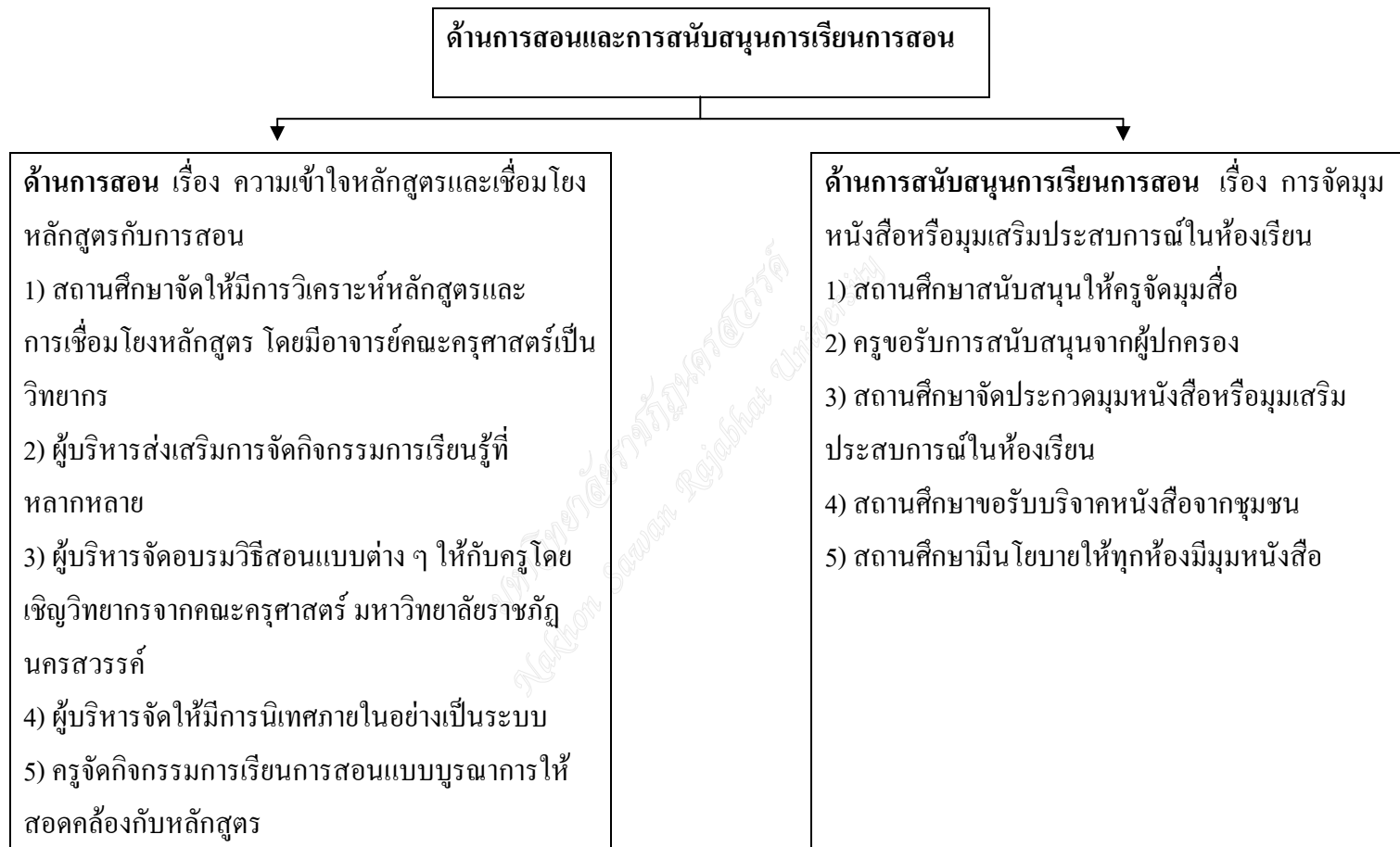
4. ด้านการพัฒนา มีปัญหาเรื่อง การเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

- 1) ฝึกให้ครูเป็นผู้นำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูไปเป็นวิทยากรภายนอก
- 3) สถานศึกษามีนโยบายให้ครูทำงานร่วมกับชุมชน
- 4) สถานศึกษาสร้างความมั่นใจให้กับครูด้านวิชาการเพื่อออกไปเป็นวิทยากรให้กับชุมชน
- 5) คณะครุศาสตร์ เชิญครูที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากร เมื่อมีการอบรมให้แก่ครูในเรื่องต่าง ๆ

ภาพที่ 4.1 แสดงรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ

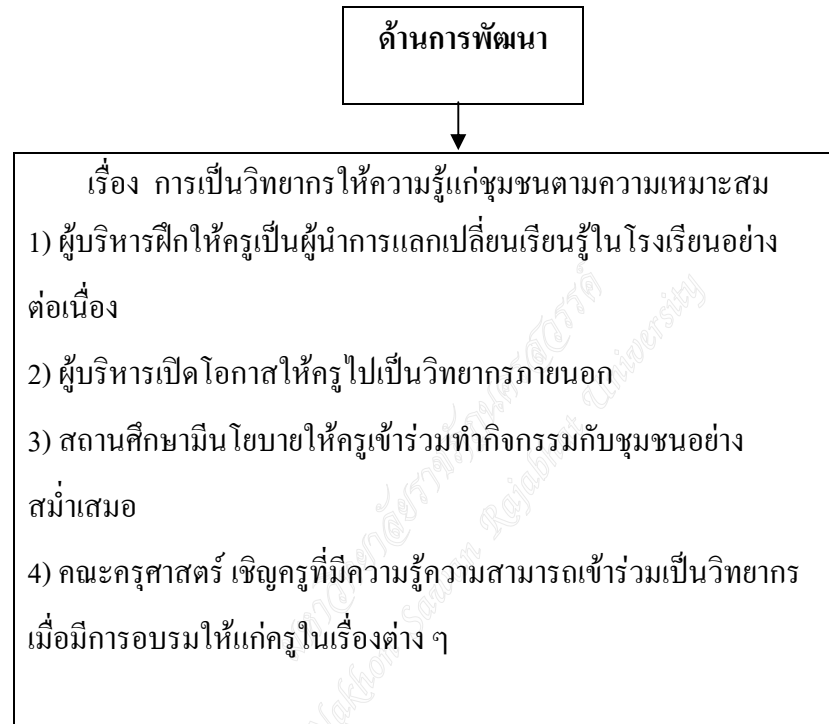
ภาพที่ 4.2 แสดงรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน

ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ

เรื่อง การประหยัดและอดออม

- 1) สถานศึกษาเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ มาให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำบัญชีส่วนตัว หรือ บัญชีครัวเรือน
- 3) ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้กับครูในเรื่องการประหยัดและอดออม เพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน
- 4) ครูนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการประหยัดและอดออม
- 5) ผู้บริหารยกย่อง ชมเชย ครูที่รู้จักประหยัดและอดออม
- 6) สถานศึกษาจัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมด้านการประหยัดและอดออม

ภาพที่ 4.3 แสดงรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ

ภาพที่ 4.4 แสดงรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ด้านการพัฒนา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะต่างๆ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัยเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์

ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,708 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์

ตอนที่ 2 ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ และด้านการพัฒนา ลักษณะคำถามใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เครื่องมือที่ใช้เป็นผลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยผู้วิจัยพิจารณาว่าประเด็นใดที่ครูมีปัญหาเป็นอันดับแรกของแต่ละด้าน จึงนำมาร่างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง จำนวน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. สรุปผลจากช่วงที่ 1 ที่ครูมีปัญหาเป็นอันดับแรกของแต่ละด้าน แล้วนำมาร่างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และเชิญผู้เชี่ยวชาญ มาดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะและให้คำแนะนำ
2. นำผลที่ได้มาสร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมและรายข้อแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากช่วงที่ 1 ตอนที่ 2 มาพิจารณาว่าประเด็นใดที่ครูมีปัญหาเป็นอันดับแรกของแต่ละด้าน แล้วจึงนำมาสร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และนำเข้าไปประชุมสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ / คำแนะนำ และให้ความเห็นชอบในร่างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 86.12 มีประสบการณ์การเป็นครู มากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.96 และมีประสบการณ์การผ่านการอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพครู 1 – 2 ครั้ง / ปี คิดเป็นร้อยละ 63.41
2. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือด้านความรู้ในวิชาชีพ ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนา ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$) และด้านที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ ซึ่งมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.52$)

3. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ข้อที่ 1.1 ความรู้เรื่องหลักสูตร ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$) รองลงมา คือ ข้อที่ 1.3 การวัดและประเมินผล ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุด คือ ข้อที่ 1.2 ความรู้ในวิชาที่สอน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.81$)

4. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่อง ความรู้เรื่องหลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ข้อที่ 1 ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.64$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ท่านมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการศึกษา ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.23$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 5 ท่านมีความรู้ในการนำหลักสูตรไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.62$)

5. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่อง ความรู้ในวิชาที่สอน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ข้อที่ 4 ท่านศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.51$) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ท่านผ่านการอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 2 ท่านมีตำราและเอกสารประกอบการสอนในวิชาที่สอน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.45$)

6. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรู้ในวิชาชีพ เรื่อง การวัดและการประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ข้อที่ 3 ท่านใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายวิธี ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.66$) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ท่านมีมาตรฐานและเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.19$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 1 ท่านมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผล ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.45$)

7. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.86$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ข้อที่ 2.1 การสอน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.93$) รองลงมาคือ ข้อที่ 2.2 การสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.79$)

8. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน เรื่องการสอน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.93$)

$\bar{X}$ $\bar{X}$ $\bar{X}$

9. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน เรื่องการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ข้อที่ 10 ท่านมีการจัดมุมหนังสือหรือมุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$) รองลงมาคือ ข้อที่ 9 ท่านเป็นครูที่ปรึกษา กิจกรรมชมรมและกิจกรรมพิเศษให้แก่นักเรียน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.98$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 6 ท่านมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.64$)

10. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.52$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ข้อที่ 7 ท่านรู้จักประหยัดและอดออม ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.68$) รองลงมาคือ ข้อที่ 5 ท่านมีความขยันหมั่นเพียร ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.61$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 8 ท่านมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.39$)

11. ปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการพัฒนา โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ข้อที่ 8 ท่านเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนตามความเหมาะสม ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47$) รองลงมาคือ ข้อที่ 10 ท่านเป็นผู้นำและริเริ่มกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้แก่ชุมชน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$) และข้อที่มีปัญหาค่ำสุดคือ ข้อที่ 5 ท่านสนใจ ที่จะเข้าร่วมการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.65$)

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

1. ด้านความรู้ในวิชาชีพ

1.1 ความรู้เรื่องหลักสูตร เกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติ

รูปแบบ

- 1) ครูมีการศึกษา ค้นคว้า แผนการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
- 2) ครูศึกษาจุดมุ่งหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติ อย่างละเอียด ทุกระดับ
ชั้นเรียน
- 3) สถานศึกษาจัดทำเอกสาร แผ่นพับ จุลสาร เว็บไซต์เกี่ยวกับเรื่อง
แผนการศึกษาแห่งชาติ เผยแพร่
- 4) ผู้บริหารเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มาให้ความรู้เรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ
- 5) ผู้บริหารนำครูไปศึกษาดูงานการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
- 6) ผู้บริหารจัดอบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนการศึกษา
แห่งชาติให้กับครู

1.2 ความรู้ในวิชาที่สอน ด้านความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน

รูปแบบ

- 1) ผู้บริหารมีการอบรมเรื่องการเขียนแผนบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงโดยคณะครุศาสตร์
- 2) ครูมีการศึกษาดูงานเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ
- 4) ผู้บริหารนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 5) ครูมีการนำความรู้ท้องถิ่นมาบูรณาการในเนื้อหาวิชาที่สอน
- 6) ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการและมีวิสัยทัศน์ในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ
- 7) ผู้บริหารจัดหาแหล่งความรู้ เช่น มุมหนังสือหรือห้องสมุดสำหรับครู
จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีสอนที่หลากหลาย
- 8) ผู้บริหารจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน

1.3 การวัดและประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

รูปแบบ

- 1) ผู้บริหารเชิญอาจารย์คณะครุศาสตร์ จัดอบรมวิธี การวัดและประเมินผล
- 2) สถานศึกษาจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลให้แก่ครูใช้เป็นแนวปฏิบัติ
- 3) สถานศึกษามีนโยบายให้ครูทำการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย
- 4) สถานศึกษาจัดทำคลังข้อสอบและมีการวิเคราะห์ข้อสอบ

2. ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน

2.1 การสอน เรื่อง ความเข้าใจหลักสูตรและเชื่อมโยงหลักสูตรกับการสอน

รูปแบบ

- 1) สถานศึกษาจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรและการเชื่อมโยงหลักสูตร โดยมีอาจารย์คณะครุศาสตร์เป็นวิทยากร
- 2) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 3) ผู้บริหารจัดอบรมวิธีสอนแบบต่าง ๆ ให้กับครูโดยเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- 4) ผู้บริหารจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ
- 5) ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2.2 ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน เรื่อง การจัดมุมหนังสือหรือมุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน

รูปแบบ

- 1) สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูจัดมุมสื่อ
- 2) ครูขอรับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง
- 3) สถานศึกษาจัดประกวดมุมหนังสือหรือมุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน
- 4) สถานศึกษาขอรับบริจาคหนังสือจากชุมชน
- 5) สถานศึกษามีนโยบายให้ทุกห้องมีมุมหนังสือ

3. ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ เรื่อง การประหยัดและอดออม

รูปแบบ

- 1) สถานศึกษาเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ มาให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำบัญชีส่วนตัว หรือ บัญชีครัวเรือน
- 3) ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้กับครูในเรื่องการประหยัดและอดออม เพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน
- 4) ครูนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการประหยัดและอดออม
- 5) ผู้บริหารยกย่อง ชมเชย ครูที่รู้จักประหยัดและอดออม
- 6) สถานศึกษาจัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมด้านการประหยัดและอดออม

4. ด้านการพัฒนา เรื่อง การเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนตามความเหมาะสม**รูปแบบ**

- 1) ผู้บริหารฝึกให้ครูเป็นผู้ให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูไปเป็นวิทยากรภายนอก
- 3) สถานศึกษามีนโยบายให้ครูเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
- 4) คณะครุศาสตร์ เชิญครูที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมเป็นวิทยากร เมื่อมีการอบรมให้แก่ครูในเรื่องต่าง ๆ

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชน กับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านความรู้ในวิชาชีพ

1.1 ความรู้เรื่องหลักสูตร พบว่า เรื่องที่มีปัญหาสูงสุดคือเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับแผน การศึกษาแห่งชาติ และมีการสร้างรูปแบบโดยให้ครูมีการศึกษา ค้นคว้า แผนการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ศึกษาจุดมุ่งหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติอย่างละเอียด ทุกระดับชั้นเรียน สถานศึกษาจัดทำเอกสาร แผ่นพับ จุลสาร เว็บไซต์เกี่ยวกับเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ เผยแพร่ ผู้บริหารเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์มาให้ความรู้เรื่องแผน การศึกษาแห่งชาติ และนำครูไปศึกษาดูงานการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ตลอดจนจัดอบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้อง กับแผนการศึกษาแห่งชาติให้กับครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดาวรุ่ง ชะระอำ (2547) ได้ทำ การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการผลิตครู วิชาชีพแบบไตรภาคี ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัย โรงเรียน และนักศึกษาครู ครูวิชาชีพมี ภาพลักษณ์ความสว่าง (SMART) มีความหมายตามรหัสตัวอักษร ดังนี้ คือ S-Skills, M- Management, A-Attitude, R-Resource, และ T-Technology สถาบันการศึกษาที่ร่วมผลิตครูวิชาชีพ ได้แก่ มหาวิทยาลัย และโรงเรียน มีหลักการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์แบบ “3ร่วม 4หลัก 3ปรับ 4 แผน” มีความหมายเชิงกลยุทธ์ดังนี้ “3ร่วม” คือความร่วมมือแบบไตรภาคี “4หลัก” คือหลักการ ดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้านความเสมอภาคและความ หลากหลาย ด้านการตรวจสอบได้และการประกันคุณภาพ ด้านโครงสร้าง ทรัพยากรและบทบาท “3ปรับ” คือ ปรับการเรียนรู้ของผู้นำ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับปัจเจก ระดับทีมงาน และระดับระบบ และ “4แผน” คือ แผนพัฒนาองค์กรทั้งระบบ 4 แผน ได้แก่ แผนพัฒนาครูอาจารย์ แผนพัฒนา หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ แผนพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ และแผนพัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐาน

1.2 ความรู้ในวิชาที่สอน พบว่า เรื่องที่มีปัญหาสูงสุดคือเรื่อง ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาที่สอน และมีการสร้างรูปแบบโดยให้ผู้บริหารจัดการอบรมเรื่องการเขียนแผนบูรณาการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ นิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เป็นผู้นำทางวิชาการและมีวิสัยทัศน์ในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ จัดหาแหล่งความรู้ เช่น มุมหนังสือหรือห้องสมุดสำหรับครู จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ส่งเสริมให้ครูใช้วิธี สอนที่หลากหลาย จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน ให้ครูมีการศึกษาดูงานเรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการนำความรู้ท้องถิ่นมาบูรณาการในเนื้อหาวิชาที่สอน

1.3 การวัดและประเมินผล พบว่า เรื่องที่มีปัญหาสูงสุดคือเรื่อง การวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการสร้างรูปแบบโดยให้ผู้บริหารเชิญอาจารย์คณะครุศาสตร์ จัดอบรมวิธีการวัดและประเมินผล สถานศึกษาจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลให้แก่ครูใช้เป็นแนวปฏิบัติ มีนโยบายให้ครูทำการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และจัดทำคลังข้อสอบและมีการวิเคราะห์ข้อสอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิคสัน (Nixon, et al. 1996 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ จันทร์สุรินทร์. 2543 : 79) กล่าวถึง การประเมินสัมฤทธิผลของผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างครูและอาจารย์ ทั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในด้านสาระวิชาในหลักสูตร และการให้คำปรึกษาและแนะแนว เพื่อพัฒนาการองค์รวมของผู้เรียน ความร่วมมือนี้ควรมีทั้งภายในสถาบันและระหว่างสถาบัน

2. ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน

2.1 การสอน พบว่า เรื่องที่มีปัญหาสูงสุดคือเรื่อง ความเข้าใจหลักสูตรและเชื่อมโยงหลักสูตรกับการสอน และมีการสร้างรูปแบบโดยให้สถานศึกษาจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรและการเชื่อมโยงหลักสูตร โดยมีอาจารย์คณะครุศาสตร์เป็นวิทยากร ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดอบรมวิธีสอนแบบต่าง ๆ ให้กับครูโดยเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ และให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย พันทวีศักดิ์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง นโยบายการพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่สำคัญคือกำหนดให้มีระบบการพัฒนาครู โดยการฝึกอบรม พัฒนาประสิทธิภาพการทำงานโดยผสมความร่วมมือกับสถาบันผลิตครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบ็ญจวรรณ ศิริพรชัยกุล (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.2 ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน พบว่า เรื่องที่มีปัญหาสูงสุดคือเรื่อง การจัดมุมหนังสือหรือมุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน และมีการสร้างรูปแบบโดยให้สถานศึกษานับสนุนให้ครูจัดมุมสื่อ จัดประกวดมุมหนังสือหรือมุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน ขอรับบริจาคหนังสือจากชุมชน มีนโยบายให้ทุกห้องมีมุมหนังสือ และให้ครูขอรับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ ปาลสาร (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่อยู่ในอันดับต้นๆ ได้แก่ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแผนการสอน และการจัดกิจกรรมเน้นผลถาวรแก่ผู้เรียน

3. ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ พบว่า เรื่องที่มีปัญหาสูงสุดคือเรื่อง การประหยัดและอดออม และมีการสร้างรูปแบบ โดยให้สถานศึกษาเชิญวิทยากรจากคณะครุศาสตร์ มาให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำบัญชีส่วนตัว หรือ บัญชีครัวเรือน สร้างความตระหนักให้กับครูในเรื่องการประหยัดและอดออมเพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ยกย่อง ชมเชยครูที่รู้จักประหยัดและอดออม ให้ครูนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการประหยัดและอดออมและสถานศึกษาจัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมด้านการประหยัดและอดออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขงยุทธ์ สืบเนียม (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีคุณลักษณะมากที่สุด คือ การมีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพครู 2) ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีการปฏิบัติ มากที่สุด คือ การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ 3) ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4) ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีมากที่สุด คือ การตั้งใจสอนและปฏิบัติหน้าที่ ส่วนพฤติกรรมด้านที่ไม่พึงประสงค์ มากที่สุด คือ ครูมีภาระหนี้สินมาก และ

4. **ด้านการพัฒนา** พบว่า เรื่องที่มีปัญหาสูงสุดคือเรื่อง การเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนตามความเหมาะสม และมีการสร้างรูปแบบโดยผู้บริหารฝึกให้ครูเป็นผู้นำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ครูไปเป็นวิทยากรภายนอก มีนโยบายให้ครูเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และให้คณะครุศาสตร์ ศึกษาคูที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมเป็นวิทยากร เมื่อมีการอบรมให้แก่ครูในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ ปาลสาร (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษาปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่ปฏิบัติอยู่ในอันดับสูง ได้แก่ การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสาร ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู ครูประถมศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียน
เอกชนกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคลากรหรือหน่วยงาน

1.1 สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรสนับสนุนและ
ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชน เช่น การจัดอบรมด้านวิชาการ การประชุมสัมมนา
ในเรื่องต่างๆ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนควรส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องโดยการ
ส่งครูเข้าอบรมทั้งทางด้านวิชาการและกิจกรรมต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครสวรรค์

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเอกชน
กับคณะครุศาสตร์ และโรงเรียนรัฐบาลกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อ
พัฒนาวิชาชีพครู

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2513). **ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับการฝึกหัดครู**. ในเอกสารการสัมมนา
ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู.
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2546). **ประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาและ
แต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. 7 กรกฎาคม 2546.
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2541). **วิชาชีพครูในยุควิกฤต**. กรุงเทพฯ :
หจก. ฟันนี่ พับบลิชซิ่ง.
_____. (2540). **แผนปฏิบัติงานปี 2530**. กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษา. (เอกสารอัดสำเนา)
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. (2538). **การจัดองค์กรและการบริหารการศึกษาเอกชน**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
_____. (2545). **ขนาดของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
_____. (2536). **พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติเกี่ยวข้องกับ
โรงเรียนเอกชน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
คณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา, คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา. (ม.ป.ป).
ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
จรรยาพร ธรณินทร์. “ทิศทางในการพัฒนาการอาชีวศึกษาเอกชน” วารสารการศึกษาเอกชน. 57
(มกราคม 2539) : 13.
_____. “แนวทางการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน” วารสารการศึกษา
เอกชน. 90 (มกราคม 2543) : 3.
จุฬา บุรีภักดี. (2535). **มนุษย์สัมพันธ์สำหรับครู**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.
จำรัส นองมาก. (2538). **การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน แนวทางการพัฒนาเพื่อ
เสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระของรัฐ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
_____. “โรงเรียนเอกชนยุคใหม่ ต้องเน้นการจัดการที่มีประสิทธิภาพ” วารสารการศึกษาเอกชน.
81 (มกราคม 2542) : 8.
เฉลิมชัย พันทวีศักดิ์. (2543). **นโยบายการพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). **ครูกับอนาคตของชาติ.ปาฐกถาพิเศษงานประกาศเกียรติคุณครูแห่งชาติประจำปี2541.** จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ วันอังคารที่ 15 ธันวาคม 2541 ณ หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.
- ชูศรี พุทธเจริญ. (2541). **บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาจรรยาบรรณครูในสังกัดเทศบาล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คนัย เอี่ยมทรัพย์. (2540). **การศึกษาการปฏิบัติงานของครูวิทยาศาสตร์ดีเด่นระดับประถมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดร.ณ ไซชชวรัช. “ถึงเวลาแล้วหรือยังที่ทุกฝ่ายต้องร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษา”. **วารสารวิชาการ.** 6, 9 (กันยายน 2546) : 13-15.
- ดาวรุ่ง ชะระอำ. (2547). **การพัฒนารูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2549). **การบริหารการพัฒนา ความหมาย เนื้อหา แนวทางและปัญหา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนุ แสงศักดิ์. **วิทยากรย. 2 (กุมภาพันธ์ 2505) : 85.**
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542). **ความเป็นครู.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ก. พลพิมพ์ (1996) จำกัด.
- นงนุช ภัทรนคร. (2538). **สถิติการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, สำนัก. (2550). **จำนวนโรงเรียน นักเรียน และครูในโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2550 จำแนกตามประเภทและเขตพื้นที่การศึกษา.** (Online). Available : <http://www.opec.go.th/statics/staticstis49/A2.htm> (26/09/50)
- เบ็ญจวรรณ ศิริพรชัยกุล. (2543). **การศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2542). หน้า 779. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- พยุศักดิ์ จันทรสุรินทร์. (2543). **การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชวรมนี. (2527). **ลักษณะสังคมพุทธ.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.

- พระราชวรมณี. (2528). รากฐานพุทธจริยศาสตร์ทางสังคมเพื่อสังคมไทยร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : เทียนวรรณ.
- พัฒนาการฝึกหัดครู, สำนัก. (2542). ราชภัฏ : กระบวนทัศน์และวิสัยทัศน์ใหม่ในการจัดการฝึกหัดครูไทย. กรุงเทพฯ : เสมารธรรม.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เอ็มสอเอฟ เดอร์มีส์.
- พุทธทาสภิกขุ. (2524). คำของครู. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.
- _____. (2526). ครูคือผู้ทำหน้าที่สร้างโลก. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.
- มยุรี เสวตน้อย. (2541). คุณลักษณะของครูที่ติดตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยงยุทธ์ สืบเนียม. (2541). การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2548). มาตรฐานวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2549). คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วาสนา นัตรวาทิน. (2540). การจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อม การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ วิชาการพยาบาลผู้สูงอายุของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศิรินสาร.

- สมเดช พันธุ์สมบัติ. (2537). **ปัญหาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมปอง มากแจ้ง. “เรียนรู้การศึกษาตามรอยพระราชดำริสและพระบรมราโชวาท”. **วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา**. 13, 36 (ตุลาคม-ธันวาคม 2543) : 58-60.
- สมพงษ์ พลละสุรย์. (2542). **กมลแห่งความดี เส้นทางปฏิรูปการศึกษาไทยปีที่ 1 ฉบับที่ 14**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- _____. (2542). **ก่อนจะเป็นครูมืออาชีพ เส้นทางปฏิรูปการศึกษาไทยปีที่ 1 ฉบับที่ 15**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สมพัทธ์ สันติพงศ์ศักดิ์. (2543). **การศึกษาการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2545). **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการบริหารการพัฒนา**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุจิตรา โปร่งแสง. (2545). **การศึกษาการดำเนินการใช้หลักสูตรตามแนวโครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการสอนอาชีวศึกษาของสถานศึกษานำร่อง กรมอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ ปาลสาร. (2544). **การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรพล วังสินธุ์. (2536). **ลักษณะของครูที่ดีที่สอดคล้องกับสังคมไทย ครูปริทัศน์ ปีที่ 18**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- อมรวิชัย นาคทรพร. (2540). **ความฝันของแผ่นดิน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก.
- อุดม นิลแสง. (2542). **ความเป็นครู (โดยใช้มิติทางพุทธธรรม)**. พระนครศรีอยุธยา : เดสก์ทอป เอ็กซ์เพรส พรินติ้ง.
- อำรุง จันทวนิช. (2540). **ก.ค.กำหนดลักษณะครูไทยในอนาคต. แนวหน้า ฉบับวันที่ 9 ตุลาคม 2540**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แนวหน้า.

- Bell, J. and Harrison, B.T. (1996). **Vision and values in managing education : successful leadership principles and practice.** London :David Fulton.
- Cogan, J.J. and Kubow, P.K. et al. (1997). **Multidimensional citizenship educational policy for the 21st century : the final report of the citizenship educational policy study project.** Tokyo : Sasakawa Peace Foundation.
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education.** New York :MC Graw-Hill Book Company.
- London, M. (1995). **Achieving performance excellence in university administration : A team approach to organizational change and employee development.** Westport, Connecticut : Praeger.
- Nixon, M. (1996). **Encouraging learning : towards a theory of the learning school.** Buckingham : Open University Press.
- Warner, D. and Palfreymon, D. (1996). **Higher education management : the Key elements.** Buckingham : The Society for Research into Higher Education.

ภาคผนวก ง

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)
รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างโรงเรียนเอกชนกับคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ข้อ ที่	ประเด็น	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	1. ด้านความรู้ในวิชาชีพ						
	1.1 ความรู้เรื่องหลักสูตร						
1	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการศึกษาระดับชาติ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	ท่านมีความรู้ในการนำหลักสูตรไปปรับใช้ให้ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
	1.2 ความรู้ในวิชาที่สอน						
6	ท่านผ่านการอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอน	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
7	ท่านมีตำราและเอกสารประกอบการสอนในวิชาที่ สอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	ท่านมีคู่มือครูในวิชาที่สอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	ท่านศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาที่สอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	ท่านสามารถประยุกต์ความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในวิชาที่ สอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	1.3 การวัดและประเมินผล						
11	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	ท่านสามารถออกข้อสอบได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ระดับชั้นและความสามารถของผู้เรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	ท่านใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายวิธี	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	ท่านมีมาตรฐานและเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	ท่านนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการ เรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็น	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	2. ด้านการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน						
	2.1 ด้านการสอน						
16	ท่านเข้าใจหลักสูตรและเชื่อมโยงหลักสูตรกับการสอนได้	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	ท่านเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18	ท่านจัดสภาพแวดล้อม ห้องเรียนเหมาะสมกับการเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	ท่านมีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	2.2 ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน						
21	ท่านมีการบันทึกประวัตินักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
22	ท่านมีเอกสารติดต่อระหว่างครูและผู้ปกครอง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	ท่านจัดทำเอกสารธุรการประจำชั้นเป็นปัจจุบัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
24	ท่านดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยให้นักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25	ท่านจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
26	ท่านมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	ท่านมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความถนัดด้านศิลปะดนตรี กีฬา ให้แก่นักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	ท่านมีการให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาให้นักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	ท่านเป็นครูที่ปรึกษากิจกรรม ชมรม และกิจกรรมพิเศษให้นักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30	ท่านมีการจัดมุมหนังสือหรือมุมเสริมประสบการณ์ในห้องเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็น	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	3. ด้านคุณธรรมตามจรรยาบรรณ						
31	ท่านมีความเมตตากรุณาต่อศิษย์และผู้ร่วมงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32	ท่านมีความยุติธรรมต่อศิษย์และผู้ร่วมงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
33	ท่านมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
34	ท่านมีวินัยในตนเอง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35	ท่านมีความขยันหมั่นเพียร	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
36	ท่านมีความอดทนต่อการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37	ท่านรู้จักประหยัดและออม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
38	ท่านมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39	ท่านใช้หลักการปฏิบัติงานแบบประชาธิปไตย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	4. ด้านการพัฒนา						
40	ท่านยอมรับคำวิจารณ์และนำมาปรับปรุงตนเอง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
41	ท่านมีการประเมินผลและปรับปรุงการทำงาน ตลอดเวลา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
42	ท่านยอมรับความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้อย่างมี เหตุผล	1	1	1	3	1	ใช้ได้
43	ท่านศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
44	ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้
45	ท่านสนใจกิจกรรมของชุมชนและเข้าร่วมตามความ เหมาะสม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
46	ท่านสามารถประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนใน การทำประโยชน์ให้กับชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
47	ท่านเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชนตามความ เหมาะสม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
48	ท่านสามารถนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาสู่ ชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
49	ท่านเป็นผู้นำและริเริ่มกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ให้แก่ชุมชน	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายสมบัติ ศรีทองอินทร์
วัน เดือน ปีเกิด	7 กุมภาพันธ์ 2499
ตำแหน่งหน้าที่	อาจารย์คณะครุศาสตร์
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2525 การศึกษามัธยมศึกษา (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา กรุงเทพมหานคร
	พ.ศ. 2532 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
	พ.ศ. 2538 พัฒนศึกษาศาสตร์ (Ph.D) Central Luzon State University ประเทศฟิลิปปินส์